БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховна Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 231 (5123)
Среда
Ноябриин 20
1946 он
Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Намар-үбэлэй модо бэлэдхэлые амжалтатайгаар үнгэргэхэ

«1946-47 онуудай намар-үбэлэй ...н модо бэлэдхэхэ тухай» сен...риин 30-да гаргаһан ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тог...оор баталагдаһан түсэбэй ...ор ой модоной ажаүйлэдбэриин «Бурмонголлес» трест болбол 615 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ ...татай байна. Энэ болбол үнгэ...шэ жэлэйхиһээ 165 мянган кубометр ехэ болоно.

Модо бэлэдхэлэй түсэбэй иимэ ...ор дээшэлэлтэ болбол шэнэ Сталинска табанжэл соо манай республикын ой модоной ажаүйлэдбэриин саашадаа хүгжэхэ ябадалтай ...эд тааралдана. Республикын ой модоной ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэд болбол шэнэ Сталинска табанжэлэй һүүлшын жэл болохо 1950 ондо 2 миллион кубометр модо Эхэ орондоо бэлэдхэжэ үгэхэ ...той, энэнь 1945 онойхидо орхо...о 5 дахин шахуу ехэ болоно.

Хэрбээ «Бурмонголлес» трестын предприятинууд бүхы жэл соо 615 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ ...гаа һаа, энэ намар-үбэлэй сагта жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ уялга..., ушарынь хадаа «Бурмонголлес» трестын олонхи предприятинууд гансахан лэ энэ сезондо модо бэлэдхэдэг ба бэшэ сагтань бэлэд...эн модосо урадхуулдаг байна.

Республикын ой модоной ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэд энэ сезонойнгоо модо бэлэдхэлэй түсэбые дүүргээ һаа, шэнэ Сталинска табанжэлэй хоердохи жэлэй программые амжалтатайгаар гүйсэдхэхэ арга-боломжо бии болгожо ...аха байна.

Ушар иимэһээ намар-үбэлэй сезон болбол жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын ...ла шиидхэхы удхашанартай үе ...н болоно.

Модо бэлэдхэлэй сезоной түрүүшын үдэрһөө эхилэн бэлэдхэлгэ ...зөөлгые эмхитэйгээр эхилжэ, предприяти бүхэн үдэр бүриингөө ...ра бүриингөө түсэбые саг болзор соонь дүүргэжэ байха гэһэн онсо ...э харюусалга ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай ...жахын ба партийна хүтэлбэрилэгшэдэй урда байна.

Модо бэлэдхэлгэ ба зөөлгэдэ сезонно хүдэлмэришэдэй эмхитэйгээр гаралга хадаа сезонно түсэбые амжалтатайгаар гүйсэдхэхын зайлашагүй нүхэсэл мүн болоно. Аймагуудай партийно-советскэ организацинуудай, «Бурмонголлес» трестын ба тэрээнэй предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол колхозуудһаа хүдэлмэришэд ба мо...н унаае саг соонь модо бэлэдхэлдэ гаргахын тула бүхы хэмжээнүүдые абаха еһотой. Гэбэшье, нилээд ...он предприятинууд энэ шухала хэрэгтэ хангалтагүй бэлэдхэлтэй байһаар. Шулуутайн (директорынь нүхэр Лотоцкий, парторгынь нүхэр Соболев), Хорнин (директорынь нүхэр Якищенок, парторгынь нүхэр Бородин), Сэлэнгын (директорынь нүхэр Сантышев) леспромхозууд хангаяа муу бэлэдхэлтэй байна. ...нэ предприятинууд болбол хүдэлмэришэдэй байха байрые мүнөө хүрэтэр бэлэдхээгүй, гэхэ зуура, республикын Министрнүүдэй Соведээр тогтооһон болзор үни үнгэрһэн байха юм.

Гансахан лэ модо бэлэдхэгшэдэй байха болбосон ба аятай зохид байрануудые дары түргэн түхеэрэлгээр хизаарлаха бэшэ, мүн һайн шанартай эдеэ хоолоор ба түрүүшын хэрэглэлэй эд бараагаар хүдэлмэришэдые хангаха ябадалда анхаралаа табиха зайлашагүй.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой еһоор модо бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэхэ договор баталһан колхозниг уудай хүдэлмэрилхэ газартаа ерэхэтэйнь адли 6 метр бүд худалдаагаарынь үгэхэһөө гадна, саашадаа модо отологшо ба зөөгшэ бүхэндэ һарынь салингай 10 хубида ажаүйлэдбэриин эд бараа худалдажа байха юм.

Модо бэлэдхэл дээрэ байгаа бүхы хүнүүдтэ хэрэгтэй эд бараа-ень саг болзор соонь табижа байха тон шухала, ушарынь хүдэлмэришэд болбол салин хүлһэ ехээр олохо бүреэ эд бараа ехээр абаха еһотой болоно.

Модо бэлэдхэлдэ ябаһан хүдэлмэришэдые культурно-болбосоролой талаар хангаха ябадал туйлай ехэ удхашанартай. Ой модоной ба модо урадхуулгын хүдэлмэрилэгшэдэй союзай обком болбол энэ хэрэгтэ тон һулаар бэлэдхэжэ байна. Жэшээлхэдэ, 5 киноустановкын гурбаниинь, дүрбэн радиоузелай хоерынь хүдэлжэ байхаһаа гадна, нилээд олон тооной радиоприемнигууд эбдэрхэй хэбтэнэ.

Ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүдэлмэридэ байгаа туйлай ехэ нэгэн дутагдал гэбэл, тэдэнэр өөһэдтөө байгаа үйлэдбэриин бүхы арга-боломжые гүйсэд ашагланагүй. «Бурмонголлес» трестын предприятинууд нэгэдэхи квартал соо моридойнгоо 59 процентые, машинануудайнгаа 60 процентые, кадрнуудайнгаа 50 процентые модо бэлэдхэлдэ хабаалуулһан байгаа. Модо бэлэдхэлэй намар-үбэлэй сезоной түрүүшын үдэрһөө эхилээд предприяти бүхэнэй материально-техническэ арга-боломжонуудые, хүдэлмэришэдые болон ашаанай хүсые дахин хаража тааруулан табиха хэрэгтэй. Хандагатайн мехлесопунктын хүтэлбэрилэгшэд захиргаанай аппарат ба ОРС-ын хүдэлмэрилэгшэдые хороогоод, 40 шахуу хүниие үйлэдбэри дээрэ гаргажа, тон зүб үүсхэл гаргаһан байна. Предприяти бүхэнэй арга-боломжые шэнжэн үзэжэ, дээрэ дурсагдаһан үүсхэлые дэмжэн абаа хада, хэдэн зуун хүдэлмэришэд модо бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ ябуулагдаха байна.

Предприятинуудай партийна организацинууд болбол модо бэлэдхэл дээрэ байгаа хүдэлмэришэдтэ зохид тааруу гэр байра түхеэрхэ, үйлэдбэриин культурые дээшэлүүлхэ ба социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ябадалнуудые туйлаха еһотой. Энэ хадаа предприяти бүхэнэй намар-үбэлэйнгөө модо бэлэдхэлэй түсэбые амжалтатайгаар гүйсэдхэхын нүхэсэл мүн болоно.

Баргажанай алтанай комбинат жэлэйнгээ түсэб дүүргээ

Шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө шанга тэмсэл ябуулжа, алта малтан абадаг Баргажанай комбинадай стратель нууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад ноябриин 15-да металл малтан абалгын жэлэй түсэбые дүүргэһэн ба ...рынь үнэ сэнгые ехээр хиимдаруулһан байна. Тоо хэмжээнэй ба ...лай бүтээсын түсэб манай комбинат үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Баргузинзолотын коллектив Эхэ орондоо шухала хэрэгтэй валютна металлые түсэбһөө үлүүлэн малтан абаха зуураа, манай республикын ажаүйлэдбэриин предприятинуудай коллективүүдые 1946 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, 1947 оной дээшэлүүлэгдэһэн түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ ябадалда бэлэдхэхые уряална.

Баргузинзолотого комбинадай директор Лозовский.
Главна инженер Мушиц.

ГАЛИНА СЕРГИЕНКЫН ҮҮСХЭЛЭЭР

Коломенскын паровоз-бүтээлгын заводто табельщицаар хүдэлмэрилжэ байһан комсомолка Галина Сергиенко гэгшэ станок дээрэ хүдэлмэрилхөөр ороод, алба хаажа байгаа залуушуулые тэрэнэй жэшээгээр үйлэдбэридэ орожо хүдэлмэрилхые уряалһан байна. Тэрэ уряань орон дотор үргэнөөр сууряатажа, контородо хүдэлмэрилжэ байһан залуушуул хаа-хаанагүй станок дээрэ хүдэлмэрилхөөр үйлэдбэридэ ерэжэ байна.

Һаяхан Улан-Удын депогой подъемно цехтэ табельщицануудаар хүдэлмэрилжэ байһан Е. Коровикова ба В. Соболева гэгшэд тус цехтэ дефектоскопистнаар оробод. Эдэнэр Конституциин һайндэр—декабриин 5 хүртэр энэ техникые шудалха уялга абаад, тэдэнэй жэшээе дэмжэхые транспортын бусад залуушуулые уряалбад.

М. Я. Толкач.

Социалистическэ уялгануудые абаба

Улан-Удын кондитерска фабрикын коллективэй хамтын суглаан һаяхан боложо, эндэ нүхэр Баландинагай халаан түсэбһөө гадуур 400 килограмм кондитерскэ зүйлнүүдые бүтээн гаргаха гэһэн социалистическэ уялга абаһан байна. Нүхэр Баландинагай түрүү жэшээгээр бусад цехүүдынь мүрысөөндэ оролсожо, түсэбһөө гадуур 1 тонно продукци үгэхөөр уялга абаба.

Мүнөө тус фабрикын хүдэлмэришэд абаһан уялгануудаа ажал хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула үргэн далайсатайгаар хүдэлмэрилжэ оробод.

Чесаһын МТС-эй коллективэй уялга

Трактор машинануудай намар-үбэлэй заһабарилгые түргэн ба эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө Чесаһын МТС-эй эрэгтэй эмэгтэй тракторист нууд, комбайнернууд ба бүхы хүдэлмэрилэгшэд социалистическэ мүрысөөндэ үргэн далайсатайгаар оролсоһон байна. Энэ МТС-эй түрүү бригаданууд ба трактористнууд мүнөө жэлэй полевой хүдэлмэриин үедэ яһала һайнаар ажаллаа. Нүхэд Еманов, Шагдарова, Будажапов, Курбатов, Гунсуев ба бусадай хүдэлмэрилдэг бригаданууд тракторна хүдэлмэринүүдэй жэлэй түсэбүүдые нилээдгүй үлүүлэн дүүргэхэ зуураа, олохон центнер горючи арбилһан байха юм. Мүнөө эдэ түрүү бригадануудай членүүд заһабарилгын үедэ үшөө һайнаар хүдэлмэрилжэ, туйлаһан амжалтануудаа бүри арбидхахын түлөө барандаа мүрысэһэн байна.

Заһабарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө МТС-эй коллектив доро дурсагдаһан уялгануудые абаһан байна, гэбэл:

1. Трактор заһабарилгын гүрэнэй түсэбые 1947 оной мартын 1-дэ сум дүүргэхэ;

2. Запасной хэрэгсэлнүүдэй 10 процентһээ бага бэшые арбилха;

3. Заһабарилгын үедэ 4500 түхэригһөө бага бэшэ сэнтэй запасной хэрэгсэлнүүдые һэльбэн бэлэдхэхэ;

4. Байгша оной декабриин 1-һээ эхилжэ МТС-эй дэргэдэ трактористнуудай техническэ һуралсал эмхидхэхэ мэтэ.

Иимэ уялгануудые абаад байхадаа, дээрэхи МТС-эй эрэгтэй эмэгтэй трактористнууд, комбайнернууд ба бүхы хүдэлмэрилэгшэд заһабарилгада эдибхитэйгээр оролсоод, үдэр бүриингөө нормонуудые заатагүй дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхын хойноһоо шууд тэмсэл хэжэ байна.

Түрүү колхозууд үрһөө хаажа дүүргэхэ ойртоо

Таряа тушаалгаар гүрэнтэйгөө сүм тоосоһон Закаменай аймагай колхозууд 1947 оной тарилгын үрһые хаажа эхилээ. Үрһэ хааха талаар Хамниин сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Цыренжапов) аймаг соогоо түрүү һуури эзэлнэ. 1200 центнер үрһэ хааха түсэбтэй аад, 800 центнер үрһэ хаагаад байна.

Мүн Мыло-Бортын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Дамбаев) 200 центнер, Сагаа-Мориной сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 100 центнер үрһэ хаабад.

Закаменда үрһэ хаалга үргэлжэлһөөр

В. Воронков.

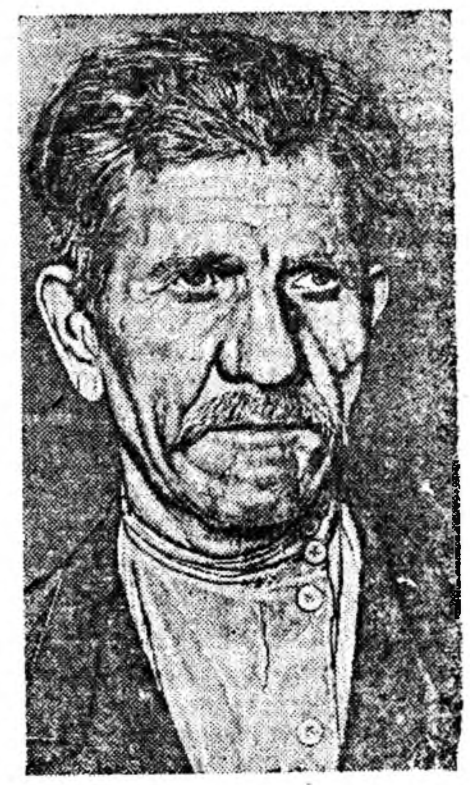

Озерный Марк Евстафьевич—Сталинска шангай лауреат, Днепропетровско областиин Верхне-Днепровско районой «Красный партизан» колхозой звеновод.

Агротехникын арга дүршэлые хэрэглэжэ, хэдэн жэлэй турша соо гектар бүриин 100 центнерһээ үлүү кукурузын ургаса абаһанайнь түлөө нүхэр Озернодо Грузинска ССР-эй Гальска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бригадир Ч. Н. Квачахия гэгшэтэй хамта хоюуландань гурбадахи шатын Сталинска шан үгтэһэн байгаа.

Г. Угриновичын фото (ТАСС-эй фотохронико).

ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

Сталинска табанжэлэй түсэбые гүйсэдхэхэ ябадалда шармайн оролсоһон түрүү артельнүүд жэлэйнгээ түсэбые гүйсэдхэжэ байнад. Бурят-Монголой Лесохимсоюзай системын «Лесохимик» ба «Авангард» артельнүүд жэлэйнгээ түсэбые гүйсэдхөөд, нэмэлтэ түсэб гүйсэдхэлгэдэ эршэмтэйгээр ороод байна.

«Лесохимик» артель жэлэй эхинһээ хойшо 1000 гаран бочко, 70 шарга, 26 тонно дабирхай, 3 тонно скипидаар—сырец гэхэ мэтэ ба бусад продукцинуудые гаргаа. Мүн энэ хугасаа соо «Авангард» артель 275 шарга, 531 дугаа ба бусад модон амһартануудые бүтээбэ.

Тэрэшэлэн 10 һарынгаа даалгабарие гүйсэдхөөд, жэлэйнгээ түсэбые ойртуулжа байһан артельнүүд үсөөн бэшэ бии. Жэшээлхэдэ, «Таежник», «Хоердохи табанжэл», «Красный партизан» ба бусад артельнүүд болоно.

Барилгын мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ ФЗО-гэй һургуули

Бурстройтрестын базын дэргэдэ ФЗО-гэй һургуули шэнээр нээгдэхэнь. Энэ һургуулида 200 хүн һуралсахаар хараалагдаба. Эндэ һурагшад хадаа барилгын мэргэжэлтэд болохо юм.

Мүнгэ элсүүлгээр Курумканай аймаг түрүүлбэ

Дүрбэдэхи квартал соо мүнгэн зөөри элсүүлхэ түсэбые гүйсэдхэхэ талаар Курумканай аймагай финансын таһаг (даагшань Гармаев) налогой талаар 40 процентын оронда 69 процент, страховай түлбэреэр 93 процент, нөөсэлгын кассада оруулалта 103 процент гэхэ мэтэ бусад түлбэринүүдээр кварталайнгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, түрүү һуури эзэлбэ. Хоердохи һууриие Мухаршэбэрэй аймагай финансын таһаг (даагшань Бутаков), гурбадахи һууриие Сэлэнгын аймагай финансын таһаг эзэлбэ.

«Республикын эрхим малшан» гэһэн нэрэзэргэ олохын түлөө мүрысөөн

Адуугаа бэлшээжэ үбэлжүүлхэбди

Мүнөө жэл урин дулаан ута намар болобо. Ута намар болоходоо үбһэ тэжээл нилээн алмагдадаг гээшэ. Мүн эртээнһээ хүсэеэ таблагүй мал тарганаар ондо ородог байна. Энэ жэлдэ колхознай үбһэ тэжээл багаар абтанхай. Тиигэбэшье, малнай хагданда бэлшэжэ, тобир тарганаар ондо орохо байна.

Манай колхоз 1931 ондо тогтоһон байгаа. Тэрэ сагһаа хойшо колхозоймнай мал жэл ерэхэ тудам улам олошоржо, малажалаар нилээдгүй томохон колхоз болоһон байна.

Би 15 жэл соо адуушанаар хүдэлмэрилнэб. Мүнөө 100 гаран адуу харууһалнам. Түрүүлһэн гүүдэйнгээ түлнүүдые жэл бүри бүрин бүтэнөөр ондо оруулнаб. Адуугаа гансахан бэлшээридэ ябуулжа, хүхэ үбһэ хүндэлэн хазуулангүй, үдэр һүниие мэдэнгүй үбэлые үнгэргэдэг хүм.

Энэ жэл баһал хуушан дүршэлөөрөө үбэлэй бэлшээриие урда ара шадарай бэлшээринүүдтэ адуулжа ондо оруулха байнаб. Үбэлэй бэлшээринүүд, илангаяа һүүжэ гэжэ участок энгэр майлатай, ой модоной нэмэри газарта юм. Тиимэһээ малаа дулаан байрада, һайн бэлшээридэ адуулжа ондо оруулха арга-боломжонууд манай колхоздо яһала бии.

Мүнөө жэл 24 гүү түрүүлжэ, нэгэшье унага хоролтодо оруулаагүйб. 35 гүүд ороондо оруулагдаа. Тэдэнэй түлые абахые хүлеэжэ байнаб.

Ц. Цыдыпов, Хэжэнгын аймагай «Комсомол» колхозой адуушан.

12 жэлдэ малажал дээрэ хүдэлмэрилнэ

Малажал дээрэ 12 жэллэ хүдэлмэрилжэ, угаа ехэ дүршэлтэй болоһон Занграйн аймагай «Улаан Эрхирэг» колхозой һүнэй-товарна фермын эрхим һаалишан нүхэр Должима Ганжурова 16 үнеэнһээ 16 тугал түрүүлжэ нэгыеншье үхүүлэнгүй тэнжээһэн байха юм. Энэ һаалишын дүй дүршэлые шадабаритайгаар хэрэглэжэ шадаһан залуу һаалишад Гаруу Лодопова, Очиржалма Нимаева гэгшэд тус бүридөө 15 үнеэ түрүүлжэ, мүн нэгэшье тугал хоролтогүйгөөр тэнжээжэ шадаа.

Мүнөө жэлдэ малаа тобир тарганаар үбэлэй байрада оруулжа шадаһан эдэ һаалишад элбэг дэлбэг үбһэ тэжээл бэлэдхэһэн ба малай байрануудые дулаалха, сэбэрлэхэ болон сагаадаха хүдэлмэринүүдые бэелүүлһэн байха юм. Гадна тус фермын малай байра электрическэвын гэрэлтэй болгогдонхой.

Малай харууһа хадаа тон харюусалгатай хэрэг юм,—гэжэ нүхэр Ганжурова хөөрэнэ.—Минии үбгэн мүнөө 60 наһатай, теэд баһал 12-дохи жэлдээ колхозой мал адуулжа ябана. Мүнөө жэлдэ хоюулаа 1.000 үлүүтэй ажалта үдэр олообди. Малаа бэлшээхэ, саг соонь зүбөөр эдеэлүүлхэ, уһалха гээшэ ехэ шухала байдаг.

Ветеринарна фельдшер—комсомолка Рыгзыма Жимбеева манай үдэр бүриин хүдэлмэридэ халуун туһаламжа үзүүлдэг байна. Малаа элдэб үбшэнһөө һэргылхын тулада 3 дахин тарилга хэһэн ба мүн манай хүдэлмэридэ тохеолдоһон дутуунуудые элирүүлжэ, тэрэ доронь усадхаха ябадалда саг үргэлжэ туһалдаг байха юм.

Тус колхозойхид закаменайхидай уряалые халуунаар угтажа, бүхы фермэнүүд дээрэ малшадай дунда тус уряалые зүбшэн хэлсэбэ. Тэдэнэр мүнөө жэлэй үбэлжэлгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэжэ, мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын уялга абаад, хүршэ һуугаа «Арбижал» колхозой малшадые социалистическэ мүрысөөндэ уриһан байна.

Ж. Д. Гомбоин.

Түрүү малшадай дүршэлые халан абаха

БМАССР-эй Верховно Соведэй IX сесси дээрэ баталан абтаһан «1946—1950 онуудта БМАССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуули» соо колхозуудай ниитын малай тоо толгойе нилээдгүй олошоруулха гэһэн зорилго табигдаһан байна. Тиимэдэ малажалай хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэеэ гарган, эдибхи хэшээлээ бүри үргэдхэн, большевистскээр ажаллаха еһотой болоно.

1946 ондо шэнэ түлнүүдые хоролтогүйгөөр тэнжээн, адуу малай тоо толгойе олошоруулжа шадаһан манай республикын түрүү малшад энэ зорилгые бодотоор бэелүүлжэ байна. Жэшээлхэдэ, Закаменай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша һаалишан нүхэр Цыренжит Раднаева энэ жэлдэ 21 үнеэнһээ 22 тугал абажа, нэгыеншье үхүүлэнгүй тэнжээһэн байха юм. Мүн малай энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ хүсэд бэлэн.

12 жэл соо мориной-товарна фермые даагшаар хүдэлмэрилжэ байһан Зэдын аймагай «Улаан-Үшөөтэ» колхозой член нүхэр Буда Дондоков 17 гүүнһээ 17 унага абажа, бултыень бүрин бүтэнөөр тэнжээһэн байна. Тарбагатайн аймагай «Красный партизан» колхозой гахайшан Прасковья Ивановна Григорьева 6-дахи жэлдээ гахай харууһалжа байхадаа, нэгэ эхэ гахай бүриһөө 16 поршоонхо абаһан байха юм. Занграйн аймагай «СССР» колхозой гахайшан Мария Прокопьева 5 эхэ гахайһаа 79 поршоонхо хүлеэжэ абаа. Энэ аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Цыренжит Батуева 127 толгой хониинһоо 145 хурьга абажа, бараниинь тобир тарганаар ондо оруулба. Иимэ амжалтануудые туйлаһан малшад манай республика соо нилээдгүй олон.

Эдэ түрүү малшадһаа үлгэр жэшээ абажа, социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлэн малажалые үсхэбэрилхын талаар шэнэ табанжэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүри эршэтэйгээр тэмсэхэ еһотойбди

Е. Митахинов.

46 библиотеканууд

Бурят-Монголой республиканска «Бибколлектор» һаяхан 20.000 түхэригтэ 6532 хэһэг элдэб нэрын номуудые абаад байна. Эдэн соонь Горькиин, Лесковэй, Гладковой, Золотковскиин, Новиков, Прибойн зохеолнууд бии.

Мүнөө «Бибколлектор» болбол аймагуудай библиотеканүүдтэ мүн городой һургуулинуудта ба предприятинуудта хамта 46 библиотеканүүдые һаяар эльгээхээр бэлэдхэбэ. Эльгээгдэхэ библиотеканууд соонь ехэ наһатанай уншаха номууд, хүүгэдэй ба политическэ болон хүдөө-ажахын литературанууд бии.

ПАРТИЙНО-КОМСОМОЛЬСКО АЖАБАЙДАЛ

КОММУНИСТНУУДАЙ КУСТОВОЙ ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

Байкало-Сэлэнгын параходствын техническэ участогай, Улан-Удын пристаниин, судно-заһабарилгын заводой болон пар ходствын Управлениин хүдэлмэрилдэг коммунистнуудай кустовой суглаан һаяхан боложо, үбэлэй үедэ суднонуудые заһабарилга ба партийна эхин организацинуудай зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Энэ асуудалаар пароходствын Управлениин главна инженер нүхэр Фомичев элидхэл хэбэ. Нүхэр Фомичевой элидхэлһээ мэдэхэдэ, Сэлэнгэ мүрэнэй флот хадаа, „Сергей Лазо" гэжэ пароходһоо бэшээрээ, зохёогдоһон түсэбэй ёһоор үбэлэй заһабарилгада табигдажа байна. Үбэлэй үедэ заһабарилаг аха пароход ба баржануудые шалгажа үзэхэ гүрэнэй комисси болбол үшөө октябриин 30-һаа эхилээд мүнөө хүртэр хүдэлмэрилнэ. Шалгалтын комиссиин сэгнэлтээр флодой техническэ байдал дүүрэн хангалтатай байна гэжэ тодоруулагдаба.

„Һайн"—16 судна, „хангалтатай" гэжэ 36 судна сэгнэлтэ абаһан байна. Гэбэшье, заһабарилгын хүдэлмэриин хэмжээ үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ зааханшье бага бэшэ байна. Текущи ба дунда зэргын заһабарилгада 240 мянган хүдэлмэриин час хэрэглэглэхэ байна.

Дунда зэргын заһабарилгада 5 пароход ба 10 баржа табигдахаар хараалагдана. Тэрээнһээ гадна, капитальна заһабарилгада „Валерий Чкалов" пароход „Норд" гэжэ газоход ба №18 78 баржанууд табиглаха юм.

Энэ тон шухала ажахын удхатай асуудалые зүблөөндэ хабаадалсаһан коммунистнууд яһала һайнаар зүбшэн хэлсэбэ. Үбэлэй заһабарилгын үедэ коммунист бүхэн үнэн шударгуугаар хүдэлмэрилжэ, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлаха зуура, партиһабэшэ хүдэлмэришэдые шэн зоригто ажал хүдэлмэри тээшэ зоригжуулха ёһотойбди гэжэ зүблөөндэ хабаадалсагшад шиидэбэ.

Партийна эхин организацинууд, тэрэнэй коммунистнууд хадаа заһабарилгада хабаадалсаһан хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ ба агитационно-һуралсалай хүдэлмэринүүдые эрмэлзэлтэйгээр табижа, заһабарилгын хүдэлмэриие графигай ёһоор дүүргэхэ шухала гэжэ баталжа абаһан шиидхэбэри соогоо тэмдэглэбэ. Тэрээнтэй хамта, партийна организаци болбол бүхы юумые гамтайгаар гаргашалха тушаа гол анхаралаа табиха ёһотой болоно.

Партийно-политическэ хүдэлмэриие ба социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые хүдэлмэришэн бүхэнэй туйлахань тон шухала байна. Тус зүблөөн дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд хадаа шүүмжэлгэ ба өөрыгөө шүүмжэлгые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажахын зарим организацинуудай хүдэлмэридэ байһан ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүдые элирүүлһэн байгаа.

Жэшээлхэдэ, лесоконторын начальнигай орлогшо коммунист Семеновой даалгабарита тушаалдаа харюусалгагүйгөөр хандаһан дээрэһээ Хёлго гол соо 400 кубометр барилгын модон хүрэшэһэ байна. Үнгэрэгшэ зунай үедэ 800 кубометр шахуу барилгын модые зарим нэгэн хүдэлмэришэд али болохо арга мэхээр абажа, өөһэдынгөө хэрэгтэлдэ гаргашалһа най баримтанууд энэ зүблөөн дээрэ элирүүлэгдэбэ.

Тэндэхи профсоюзна организаци болбол социалистическэ мүрысөөе эмхидхэхэ, ниитын эдеэ хоолые һайжаруулха, хүдэлмэришэдэй ажаһуудалые һайжаруулха талаар тон бага эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэн байгаа.

Кустовой зүблөөндэ хабаадалсаһан ВКП(б) гэй Железнодорожно райкомой секретарь нүхэр Паршин, партийна узловой комитедэй секретарь нүхэр Рыльски хэгшэд партийно-эмхидхэлэй ба партийно политическэ хүдэлмэринүүдые хайшан гэжэ һайжаруулха тушаа тодорхой заабаринуудые үгэһэн байна.

К. Балдаев.

КОММУНИСТ БРЕЛЬГИН

ВКП(б)-гэй член нүхэр Михаил Николаевич Брельгин болбол паровозо-бүтээлгын цехын коллектив соо хүндэтэй стахановец-строгальщик юм. Нүхэр Брельгин нарин орео детальнуудые бүтээнэ. Тиин, ажалдаа оролдосотойгоор мэргэжэл шадабаряа гарган, үдэр бүри 2—2,5 нормо дүүргэнэ.

—Би болбол анхандаа строгальщигай мэргэжэлдэ һурахадаа мастерһаа гү, али аха нүхэдһөө элдэб заабаринуудые ба туһаламжа абахые ехээр хүсэдэг байгааб. Тэрэ хадаа минии ажалда айхабтар ехэ аша туһа үгөө. Мүнөө мэргэжэлтэ нүхэдэйнгөө туһаламжаар энэ техникые эрхимээр шудалжа шалааб. Дүй дүршэл багатай зарим хүдэлмэришэдтэ дуратайгаар туһалнаб. Тиигэжэ энэ оной турша соо хоер шэнэ хүдэлмэришэдые өөрынгөө мэргэжэлдэ һургааб. Тэдэмнии Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ оролсожо ажалай һайн амжалта туйлаа—гэжэ нүхэр Брельгин хэлэнэ.

Заводой коллективэй дунда дэлгэрһэн тэрэ хүсэтэй мүрысөөндэ хабаадалсаһан хүдэлмэришэд һайндэрые ажалай үндэр бүтээсээр угтаха хүсэлэнтэй байгаа. Хүдэлмэришэд шэнэ-шэнэ уялгануудые абаад, бэе бэеэ мүрысөөндэ уряа һэн. Тиихэдэ нүхэр Брельгин болбол строгальщик М. С. Коровин гэгшэтэй мүрысөө.

—Советскэ ажалшадай агуусхэ һайндэрые ажалай габьяагаар угтаха гэжэ бодооб. Халаан соогоо 2—2,5 нормо хүргэдэг байһанаа ноябриин 4-эй үдэр стахановска вахтада жагсааб. Өөрынгөө станок ба бусад түхеэрэлтэнүүдые эртээнһээ нарин нягтаар бүридхэжэ эхилээб. Бүтээхэ деталиингаа зурагтай урда үдэрынь танилсааб. Хүдэлмэридөө хэрэглэгдэхэ материалаа баһал мартаагүй бүгэдыень бэлэдхэһэн байнаб. Үглөөгүүр эртэ ерээд, өөрынгөө станок дээрэ ажаллажа эхилхэдээ үшөө хажуудаа миил байһан хоер «Шепинга» гэжэ станогуудые хэрэглэһэн байгааб.—гэжэ Михаил Николаевич хөөрэнэ.

Тиин нүхэр Брельгин 3 станогууд дээрэ хүдэлмэрилжэ халаан соогоо 3,5 нормо үгөө. Тиихэдэ, мүрысөөндэ оролсоһон Мишашье баһал гурбан станогууд дээрэ хүдэлмэрилжэ паровозой рамын пакетын бүтээлгэдэ халаанайнгаа нормые 460 процент дүүргэө.

Иимэ амжалтаар заводой эрхим стахановецууд агуусхэ һайндэрые угтажа, заводой директорын зүгһөө баясхалан абабад. Эдэнэр үшөө эршэтэй шангаар ажаллаха, түйлаһанаа улам саашадань арбидхаха зорилготой.

Б. Дансорунов.

Хүдэлмэрииень хангалтагүйдэ тоолобо

Иволгын аймагай комсомольско V конференци боложо, ВЛКСМ-эй айкомой тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсэбэ. ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Кокориной тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн конференциин делегадуud хадаа комсомолой айкомой ба комсомольско эхин организацинуудай хүдэлмэридэхи ехэхэн дутуу дунданууды элирүүлһэн байгаа. Конференци дээрэ шүүмжэлгэ ба өөрыгөө шүүмжэлэлгэ үргэнөөр болобо.

ВЛКСМ-эй айком, тэрэнэй секретарь байһан нүхэр Цыренова, мүн олонхи комсомольско эхин организацинуудай секретарьнууд хадаа комсомолецуудай болон союзна бэшэ залуушуулай дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие тон хангалтагүйгөөр ябуулһан байна. Тоосоото үе соо аймагай комсомольско организаци түрүү залуушуулые өөрынгөө зэргэдэ абаха тушаа хүдэлмэриие һулаар ябуулһан ажахын ба политическэ удхашанартай хүдэлмэридэ олонхи комсомолецууд эдибхитэйгээр хабаадалсаагүй гэжэ үгэ хэлэгшэд шүүмжэлбэд.

Аймагай комсомольско организациин IV конференци хадаа 1945 оной январь һарада болоһон юм. Теэд, жэл хахад үлүүтэй сагта тус аймагай комсомольско организаци болбол оройдоо 91 хүниие ВЛКСМ-дэ абаһан байна. Үнгэрэгшэ 10 һарын туршада миил 25 хүн комсомолдо абтаа. Тэдэнэрэй олонхинь мүнөө хүртэр комсомольско биледээ гартаа абаагүй байһаар. Тус аймаг соо 34 комсомольско эхин оргаанизаци бии. Тэдэнэй 14-ниинь энэ үедэ хэдэн хүниие комсомолдо абаһан байна. Комсомольско эхин организацинуудые эмхидхэлэй талаар бухэжүүлхэ тушаа ВЛКСМ-эй айком тон бага хүдэлмэри хэһэниие конференци тэмдэглэбэ.

Оройдоо 3—6 комсомолецтай эхин организацинууд эндэ олон бии. Зарим комсомольско эхин организацинууд хадаа комсомолецууд болон союзна бэшэ залуушуулые политическээр хүмүүжүүлхэ, колхозно үйлэдбэри дээрэ шэнэ түсхэл гаргажа, ажахын ба политическэ кампанинуудые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэнь партийна организацинуудта бодото туһаламжа үзүүлдэггүй байһаниинь энэ конференци дээрэ шүүмжэлэгдэһэн байха юм.

Ленинэй нэрэмжэтэ (Краснояро-во), «III пятилетка», «МОПР» болон бусад колхозуудай дэргэдэхи комсомольско эхин организацинууд ямаршье хүдэлмэри хэнэгүй. Эндэхи комсомолецууд өөһэдынгөө политическо-теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлэнгүй, ВЛКСМ-эй Устав эбдэнэ. Комсомолой айком хадаа тоосоото үе соо эхин организацинуудай секретарьнуудтай оройдоо нэгэ дахин семинар үнгэргэһэн байна. 24 эхин организацинуудта тоосоото һунгуулиин суглаанууд үнгэргэгдэһэн юм. Теэд, 16 организацинуудта секретарьнуудай хүдэлмэри хангалтагүй дээрэ тоологдоо.

Залуушуулай дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тон һулаар табигданхай. «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуусхэ дайн» гэһэн нүхэр Сталинай түүхэтэ номые, табанжэлэй түсэб тухай хуулиие, ВЛКСМ-эй Уставые гүнзэгыгөөр шудалжа байһан комсомолецууд тон үсөөн. ВЛКСМ-эй айком хадаа «Комсомолдо политико-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха тухай» ВЛКСМ-эй ЦК-гэй энэ оной августын 22-ой тогтоолые дүүргэхэ тушаа ямаршье эмхидхэлэй хүдэлмэри хээгүй байна.

ВЛКСМ-эй Обком ба ВКП(б)-гэй Иволгын айком энэ байдалые һайн мэдэжэ байбашье һаа, комсомольско эхин организцинуудай хүдэлмэриие мүнөө үеын оршон байдалай эрилтын ёһоор шэнэдхэн табиха тушаа ямаршье хэмжээ абаагүй байха юм. Тиихэ зуура, партийна эхин организацинууд комсомольско эхин организацинуудта партийна хүтэлбэри үгэдэггүй байгаа.

ВКП(б)-гэй айком, тэрэнэй бюро болбол аймагай комсомольско V конференциин шиидхэбэриие бэелүүлжэ комсомольско хүдэлмэриие уг үндэһөөрынь һайжаруулха хэрэгтэнь комсомолой айкомдо үдэр бүри туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй.

И. Щекотов.

Соведэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар

Улан-Удын горсоведэй дэргэдэ соведэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар эмхидхэгдээд, түрүүшын хэшээл үнгэргэбэ. Эндэ арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуули, Сталинай зохеолнуудай I ба II томууд тухай социалистическэ обществын байгуулалта гэхэ мэтын темэдэ лекцинууд ба элидхэлнүүд уншагдаха байна.

Тус семинарта городской ба райсоведүүдэй түрүүлэгшэнэр, тэдэнэрэй орлогшонор ба таһагуудые даагшад хамта 31 хүн хабаадалсажа, 59 часай программые гараха байна.

Номуудай фонд үргэжэжэ байна

Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ литературын гүрэнэй фондһоо шэнэ номуудые олоор абаба. Эдэ абтаһан номууд сооородой ба гадаадын классигууд Пушкинай, Толстойн, Некрасовай, Шекспирэй, Шиллерэй, Виктор Гюгогой, Флоберой, Мопассанай, Фейербахын ба бусадай зохеолнууд бии.

Гүрэнэй тэдхэмжын таһагай хүдэлмэришэдэй семинар

БМАССР-эй Финансын Министерство болбол гүрэнэй тэдхэмжын таһагуудай хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхын зорилгоор, 3 үдэрэй семинар һаяхан үнгэргэбэ. Семинарта гүрэнэй тэдхэмжын таһагуудай ахалагша бухгалтернууд хамта 17 хүн хабаадалсаба. Эндэ олон хүүгэдтэй ба гансаардаһан эхэнүүдтэ гүрэнэй туһаламжа үзүүлхэ журам тухай лекци уншагдаһан байна.

Политһургуулида һурагшадта туһалалцаа

Нэгэдэхи хөөрэлдөөн

Хаанта Россида хүдэлмэришэд ба таряашад ямар ажаһуудалтай байгааб

Ленин ба Сталин болбол революциин урда тээхи Росси тухай хэлэхэлээород арадай поэт Некрасовай бэшэһэн үгэнүүдые хэдэ дахин дурдадаг һэн гэбэл:

> Эгээ ядуушье байнаш,
> Элбэг баяншье байнаш,
> Һүртэй хүсэтэйшье байнаш,
> Һула буурайшье байнаш,
> Эхэ эхэ Русь!

Баялигаарна элбэг дэлбэг, баатарлиг ба оюун бэлигтэй арадаараа һүртэй хүсэтэй хаанта Росси хадаа тон гээгдэнги орон байжа, эндэ хүдэлмэришэд ба таряашадай ажабайдал баяр жаргалгүй байгаа.

Хаанта засаг болбол ород арадые ба манай орондо һуугаа бусад арадуудые хатуу, ширүүнээр дарладаг байгаа. Хаанта засаг болбол Россие сэрэгэй, культурна, гүрэнэй ба экономическа гээгдэлдэ хүргэһэн юм. Гансахан лэ Агуусхэ Октябрьска социалистическэ революци манай ороной арадуудта жаргалтай ба эрхэ сүлөөтэй ажабайдалда харгы гаргажа үгэһэн байна.

1

Хаанта Росси болбол помещигүүдэй ба капиталистнуудай гүрэн, эзэн хаанаар толгойлуулһан монархи мүн байгаа.

Владимир Ильич Ленин иигэжэ бэшэнэ:

„Эзэн хаанта засаг (абсолютизм хизааргүй монархи) хадаа лээдэ засаг түрын бүгэдөөрөө ба хубааришагүй өөр (хизаарлашагүйгөөр) хаанай гарта байһан захиргаанай иимэ формо мүн. Хаан бол хуули гаргалгала ба захиргааниие хиналтада арадай ямаршье хабаадалгагүйгөөр хуули гаргадаг, чинов игуудые томилдог арадай мүнгэн зөөриие суглуулдаг ба гаргашалдаг байна. Ушаранимэһээ эзэн хаанта засаг болбол чиновнигууд болон полициин зэрлыгэн захиха ябадал ба арадай эрхэ сүлөөгүй байдал мүн болоно" (Зохеол, том II, нюур 560—561)

Юугэрэшье хизаарлагладаггүй хаанай засаг болбол үе залгамжалһан байгаа. Романовтан 300 жэл соо Россиин хаан түрые барижа байһан юм.

Бүлэг помещигүүд болбол Россида туйлай ехэ газар эдлэжэ байхадань, хэдэн олон миллион таряашан арад бага газартай дээрэһээ ядаржа байһан юм. Бүхы фабриканууд, заводууд, рудникүүд, түмэр харгынуудые бүлэг капиталистнуудай эзэлжэ байхадань, пролетариат болбол хооһон гараа хараад һууһан юм. Помещигүүд ба капиталистнууд хадаа хүдэлмэришэд ба таряашалые хайра гамгүй мүлжэдэг байгаа.

Хаан болбол эгээ томо помещик, эгээ баян дворянин байһан юм. Россиин гансахан европейскэ зүбдэ 7 миллион 856 мянган десятина газар эзэлжэ байгаа һэн. „Бүхы Русиин хаан" тухай арадай нэгэн дуун соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

> Дворянинуудай тулгуури—
> хаан,
> Хүдэлмэришэдэй алууршa—
> хаан,
> Таряашалай алууршa—хаан,
> Бүхэроссиин император.

Мүн хаанай дура зоригто таарамжатай министрнүүд томилогдодог байгаа. Эдэнэр болбол изагуурта дворянинуудһаа гараһан гү, мын томо помещигүүд ба хаанда дүтэ байһан ноёд һайдтай холбоотой баянай баян капиталистнууд мүн болоно.

Хэрбээ тэрэ хүн потоодын хэрэгүүдэй министр байгаа һаа, эксплоататорнуудай бэеэ дээшэнь табижа, арадые „хара мунхагууд" гэжэ нэрлэһэнэй ёһоор, эдэ „хара мунхагуудай" хойноһоо тагнуул табиха, дошхон шэрүүн хүнүүдые гомогдохоо, бэеэ үгэдэггүйшүүлые хайра гамгүй сүүдлэхэ, революционернүүдые түрмэ, каторга ба заралгада нураха зорилготой полици ба жандармериие шангадхан бэхижүүлгэдэ бүхы анхаралаа табидаг байгаа.

Хэрбээ тэрэ хүн гэгээрэлэй министр байгаа һаа, өөрынгөө захиргаануудай ажал-ябуулгые арадай эрдэмдэ һураха зэмда захгүй бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулха „юрын арадай" үхибүүдые дунда һургуулинууд ба университедүүдтэ оруулхагүй гэһэн ябадалда ханлуулдаг байгаа. „Эрдэмгүй харанхы арадые захирхада хүнгэн байха"—гэжэ хаан ба тэрэнэй министрнүүд хэлэдэг байһан юм.

В. И. Ленинэй заагһанай ёһоор „ангиин илгаанай үзэлөөр нэбтэрэнги хуушан һургуули болбол зөөсахан лэ буржуазиин үхибүүдтэ эрдэм ухаа үгэдэг байгаа. Энээнэй үгэ бүхэниинь буржуазиин ашаг туһада тааруулагдаһан байгаа" (Зохеол, том XXX нюур 405).

Хаанай дарлалтын политикые хүдөө нютагуудта ехэ оролдосотойгоор ябуулагшад болбол губернаторнууд байһан юм. Губернатор бүхэн өөрынгөө губернидэ дээрэ аха захагүй захирагшa байжа, полици, шпионуудай ба жандармуудай туһаламжаар „журам байгуулдаг", хүдэлмэришэд ба таряашад болон түрүү интеллигенциие хашадаг, дарадаг байгаа.

Хаанай хэдэн олон тооной һүрэг нохосууд ёро муутай үүлэ шэнгеэр арад зоной толгой дээрэ бөөгнэрэн байгаа гэбэл: городуудта—полице мейстернүүд, пристабүүд, город шадарайхиые захирдаг надзирательнууд, городовойнууд, жандармска полковнигууд ба ротмистрнууд; уездүүд ба тосхонууд болон деревнинүүдтэ—дворянин-помещигүүдһээ гараһан земскэ начальнигууд, исправнигууд, һуурин газарнуудай приставүүд, сотнигууд ба десятнигууд, хадуулиид, волостной старшинанууд, хүдөөгэй старостанууд байһан юм. Эдэ бүгэдэ болбол арадые али болохор доромжолдог, тон дог, „каталажкада" һуулгадаг, нютаг бүхэндэ хуули бусын ааша гаргадаг һэн. 1903 он болтор таряашадые сохижо хэһээхэ хуулиар тогтоогдоһон хэһээлтэ байһан юм. Алба түлөөгүйн түлөө гү, али заахашье оһол ябадал гаргаадань таряашадые олоной үмэнэ ташуураар сохидог байгаа. Гансахан 1891 ондо деревнидэ 100 мянган хүн земскэ начальнигуудаар сохигдоһон байха юм.

Арад болбол бүхы эрхэ сүлөөгөө хаһагданги байгаа.

Ямар нэгэн политическэ, ниитын уг зорилготой суглаа үнгэргэхэдэ, тэрээниие тараан намнажа, полици болбол тиимэ суглаанда хабаадалсагшадые барижа тушаадаг ба сүүдтэ үгэдэг байһан юм. Сүүд хадаа тэдэниие түрмэдэ хаадаг гү, али Сибирь сүлэхөө, шиидхэдэг һэн.

Тэсэхэ аргаа барагдаһан хүдэлмэришэдэй үйлсэдэ гаража демонстраци хэхэлэнь, ташуур ба һэлмэ далайһан хасагууд, городовойнууд, харуулшад, жандармануудтэдэниие дайрн сохин оро ерэдэг һэн. Тэдэнэр болбол демонстрантнуудые ухаа мэдэрэлээ алдатарынь сохидог ба буудажа аладаг байгаа.

Хаанта засагта эсэргүүсэн бодоһон хүдэлмэришэдэй революционно эршэмые „түрмын хананууд ба сибирскэ хүйтэн хайра-гамгүй породог һэн" гэжэ нүхэр Сталин 1901 ондо зааха зуураа, „аймшагтай муухай полицейскэ оршон байдал хадаа ямаршье экономическа организацинуудай байха арга-боломжые усадхадаг һэн",—гэжэ бэшэнэ. (Зохеол, том I, нюур 20).

Хаанта Россида хүдэлмэришэд ба таряашад ямаршье хэблэлэй сүлөөе эдэлдэггүй байһан юм. Бүхы типографинууд, бүхы саарһан хадаа помещигүүд ба капиталистнуудай мэдэлдэ байгаа. Хүдэлмэришэдэй гү, али таряашадай сүлөөтэ газетэ гэжэ орон дотор нэгэншье байгаагүй. Хэблэл болбол хатуу шанга хаанай цензурын хиналта доро байгаа.

Хаанта засагай правительство болбол литературын галаар баһал иимэ аашануудые гаргадаг һэн. Цензура ба полициин галзуу аашаараа бoложо манай суута уранзохёолшод ба тэдэнэй зохёолнууд хохидодог байгаа. Хаанта засаг болбол Пушкин, Лермонтов, Белинский, Чернышевский, Добролюбов, Герцен, Некрасов, Салтыков-Щедрин ба бусадые хашажа хабшажа байдаг һэн. Глеб Успенскиин, Короленкын, Лев Толстой, Чеховэй, Горькиин ба бусадуулай зохёолнууд хоригдонги ба мүрдэлгэдэ орогдог байһан юм. Маркс, Энгельс, Ленин ба Сталинай зохёолнуудые халагалһанай түлөө революционно прокламаци ба газетэнүүдые хадагалһанай түлөө хаанта засаг болбол үни удаан саг соо түрмын камерада хаадаг, дүрбэн жэл хүртэр болзоргойгоор каторгада ябуулдаг болон бусад хүшэр хүндэ хэһээлтэнүүдые үзүүлдэг байһан юм.

Хүдэлмэришэд ба таряашад болбол ямаршье союзуудые байгуулха эрхэгүй байгаа. Хатуу шанга хэһээлтээр айлгажа, союзууд ба революционно партинууд болон тэдэнэй нэгэдэхэ ябагшадые хоригдодог байһан юм. Энээниие гүлөө каторжна хүдэлмэридэ ябуулжа, һүүлээрынь Сибирь сүлэдэг һэн.

Хаанта Россида ниитэ арадай гүлөөлэлгэ гэжэ байгаагүй. Харин хаанта засагай правительство болбол 1905—1907 онуудта болоһон ородой түрүүшын революциин үедэ буулта хэжэ, Гүрэнэй думые суглаха тухай соносхол баатай болоһон юм. Гэбэшье Россиин арад зоной хахадһаа ехэнь Гүрэнэй думада һунгаха һунгуулиин эрхэгүй байгаа. Эхэнэрнүүд һунгуулиин ямаршье эрхэгүй һэн. Хоёр миллионһоо дээшэ хүдэлмэришэд һунгуулида хабаадалгаһаа зайсуулагдаһан байгаа. Һунгуули болбол бүгэдэ ниитын бэшэ, тэгшэ бэшэ, нюуса бэшэ, шууд сэхэ бэшэ һэн. Гүрэнэй думын олонхи һууринууд помещигүүд ба капиталистнуудта үгтэһэн байгаа. Гучков ба Родзянко мэтын томо баяшууд ба мууһайхи монархистнууд Гүрэнэй думын түлөөлэгшэд байдаг һэн.

Хаанта Россида городой думанууд ба земскэ управанууд гэжэ байһан юм. Гэбэшье эдэ албан газарнуудай составта городой ба деревниин ажалшад оруулагдадаггүй һэн. Земскэ управанууддa помещигүүд диилэнги байгаа, харин гэр эзэлэгшэд, купецууд, банкирнууд фабрика ба заводой эзэд городой думануудта һунгагдадаг байгаа. Городой думые толгойлогшод болбол өөһэдтөө ордонгуудые баридаг ба хэдэхэн городой үйлсэнүүд ба талмайнуудай сэбэр байха тухай анхаралаа табидаг байһан юм. Гэбэшье, уһа ба гэрэлгүй хаягдашаһан городой захын булангуудые аятай зохид болохын тула юушье хэдэггүй байгаа.

Россиин городуудай зайлашагүй хубинь хадаа—мүнөөшье бүхы капиталистическэ орон бүхэндэ байдагтал али—городой заха булангуудаар байһан харанхы нүхэ һүбэ болоһон хүдэлмэришэдэй кварталнууд мүн байһан юм. Эдэнэр хадаа харанхы, муухай эхэнхидээ полвальна, һандархай байһан гарнүүд байжа, юрэ хүнэй иилэ үгытэй хооһон хүүүд хиргажаараа зууралдажа, хуби заяандаа гомдожо байдаг һэн.

Хаанта Россида арадай гэгээрэлэй ба арадай элүүрые хамгаалхаһа хэрэг илангаяа жэгшүүритэ муугаар табигдаһан байгаа.

Болбосон байдалтай больницанууд, санаторинууд, поликлиникэнүүд үхибүүдэй яслинууд болбол хаанта засагай үедэ ажалшадта хүртэшэгүй байгаа.

Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал жэгшүүритэй хэмжээндэ хүржэ байһан юм. 1897 ондо орон доторхи эрэгтэйшүүдэй оройдоо—36 ба эмэгтэйшүүдэй—13 процентынь үзэг бэшэг мэдэдэг байһан юм, хүдөө нютагуудта үшөө бага байгаа. Ород бэшэ национальностьнуудай дунда үзэг бэшэг мэдэхэгүйшүүл илангаяа олон бэлэй. 1908 ондо Россиин бүхы арад зоной 22 процентынь һургуулиин наһанай үхибүүд байбашье, оройдоо 4,7 процентынь һуралсадаг һэн. Залуу үеынхидэй табанай дүрбэн хубиинь ехэнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байгаа. „Станок дээрэ хүдэлмэрижэ байгаа хооһон ядуу хүдэлмэришэн ба анзаһа барижа ябаа таряашан хадаа,—гэжэ Ленин бэшэнэ,—университет дүүргэжэ шадахагүй байгаа... Наука ба техникэ хадаа—баяшууд ба зөөритэйшүүлдэ хабаатай, капитализм болбол үсөөхэн зондо культура үгэдэг" (Зохёол, том XXIV, нюур 65).

Арадай эрхим хүбүүдые баяр жаргалгүй ажабайдал хүлеэжэ байдаг һэн. Алексей Максимович Горький болбол өөрынгөө намтаршалһан „Бага наһан", „Хүнэйдэ", „Миниин университедүүд" гэжэ зохёолнууд соогоо тэрэ сагай хараалта байдалые тон тодоор харуулһан байна.

Хаанта засагай, капитализмын үедэ хэдэн олон хүн хосорһон байгаа даа! Элэ журам энэ байгуулалта болбол Ленинэй заагһанай ёһоор „хүдэлмэришэн ба таряашан ажалшадай дундаһаа гаража байдаг хэдэн олон талантнуудые хабшажа дарадаг, бута сохидог байгаа. Эдэ талантнууд болбол хашагдалта, гуйранша байдалһаа, хүниие баһамжалан доромжолгоһоо боложо хосордог байгаа" (Зохёол, том XXIV, нюур 491).

Профессор Б. Волин.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

…актор заһабарилга—МТС-үүдэй дайшалхы зорилго мүн

…ээ жэлдэ республикын ма… тракторна станцинууд үн… …мэ жэлэйхидэ орходоо …нгөө худэлмэриие ни… …а һайнаар ябуулжа шадаа… …ийн 1-дэ тракторна худэл… …үүдэй түсэб 113 процент …гдэһэн байна. Гэбэшье …һайнаар худэлмэрилхэ бу… …а нүхэсэлнүүд дүүрэн бии …. Юуб гэхэдэ, тракторна… …адаа мүнөө жэлдэ горю… …оһодохо хэрэгсэлнүүдээр …лтагүй хангагдажа байһан, …ханизаторска хэлэн олон …ууд Улаан Армиһаа та… …ка, МТС-үүдтэ ерэһэн …юм. Теэд зарим МТС-үүд …эхэ арга » боломжонуудаа …итайгаар хэрэглэжэ ша…, энэ жэлдэ хангалтагүй… …үдэлмэрилбэ. Тиимэ МТС-…ёдоодо трактор машинануу… …заһабарилгые хангалтагүй… …үнгэргөө һэн.

…абарилгые зүбөөр эмхидхэ… …рхим шанартайгаар хэжэ …ан МТС-үүд полевой худэл… …н үедэ нилээдгүй һайнаар… …мэрилөө. Жиримскэ, Ка…, Сэлэнгын, Курбын, …ын машинно-тракторна стан… …уд тракторнууд ба хүдөө …й машина зэбсэгүүдэй за… …илгые болзорһоо уридша… …үүргэжэ, хабарай тарилгын …тэ үлэһэн сагаа залуу… …ристнуудые һургаха, хуу… …дэнуудай мэргэжэлые нь… …лүүлхэ ба машинно-трактор… …кын заһабарилгада тохёол… …дутуунуудые усадхаха мэ… …шухала хэмжээ-я уулгануу… …элүүлхэ хэрэгтэ хэрэглэ… …айха юм. Энээнэй ашаар …ин МТС-үүдэй тракторна… …ууд 1946 он соо жэшээтэ… …р худэлмэрилжэ, тракто… …лэлмэринүүдэй жэлэй тү… …125—160 процент дүүргээ. …ондо Куйтунска, 3 каме-…Ехэ-Куналейн ба И анцы… …дэй хүтэлбэ ил…гш д… …ор ба хүдөө ажалай машина… …үүдэй заһ барилгые өөрөө… …й ябадалда найд ж…, хабарай… …эрние эмхигүйгөөр угта… …байгаа. Тиимэһээ зарим… …орнуудынь оройдоо заһаба… …даагүй, заһабарилагдаһан… …юшье шанар ар ехэ му… …халуун худэлмэриин үедэ… …байһан юм. Тэрэнэй эсэс… …ТС-үүд мүнөө жэлдэ трак… …худэлмэринүүдэй гүрэ… …не дүүргээгүй. Нэгэ услов… …ктор бүхэнөөр зөөлэн ха… …гадт оруулан миил 90-аад… …ктар хүртэр газар элдүү… …н байна.

…шье, энэ жэлэй заһаба…ил… …г соонь эхилжэ, тэрэнии… …шанартайгаар үнгэргэхэ… …олонхи МТС-үүдэй хүтэл… …эгшэд ша…га хэмжээ аба… …лһаар. Тракторнууд ба хү… …лаи машина зэбсэгүүдые… …рилха октябрь һарын түсэ… …дээгүй. Х тэрхэдэ И ан… Иволгын, Бичурын, Ба… …лейн, Ехэ-Куналейн МТС-үүд… …рилгын худэлмэридэ хүсэд… …лэжэ ороодүй байха юм. …ртиин Областной Комитедэй… пленум машинно-тракторна… …ын заһабарилгада МТС-үүдые… …соонь ба хүсэд һайнаар бэ…лэдхэхэ, 1947 ондо тракторна… паркые бүри ехээр хэрэглэхэ ба 1940 оной хэмжээндэ хүртэр тракторна худэлмэринүүдэй бүтээсые ехэдхэхэ зорилго республикын партийна ба советскэ организацинуудай урда табиһан байгаа. Тиимэһээ партийна организацинууд ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд бүхы дутуунуудаа түргэнөөр усадхажа, трактор ба хүдөө ажалай машина зэбсэгүүдэй заһабарилгые богонихон болзор соо дүүргэхэ, мастерскойнуудые дулаалха, заһабарилга дээрэ худэлмэрилжэ байһан хүнүүдэй байра байдал ба эдихэ хоол, худэлмэрилхэ газар болон трактористнуудай культурнаар амарха условинуудые байгуулха уялгатай.

Республикын МТС-үүд мэргэжэлтэй трактористнуудаар яһала олон байбашье, тэдэниие заримдаа зүбөөр хэрэглэжэ шаданагүй. Тэрээнһээ боложо, тэдэнэй ажалай бүтээсэ бага байха юм. Партийна, профсоюзна организацинууд хада заһабарилгын бүхы худэлмэринүүдые зүбөөр эмхидхэхэ, худэлмэришэдэй хүсые тааруулан хэрэглэхэ ябадал хангаха ёһотой. Олохон МТС-үүдтэ мүнөө хүртэр заһабарилгын бригадно-узловой гурим[…]ые тоодоггүй, тракторнуудые бригадна гуримаар заһабарилха ябадал үргэлжэлһөөр байна. Ажалые бригадно-узловой гуримаар эмхидхэхэ ябадал хадаа тус тусгаа ажаллажа, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, худэлмэришэн бүхэнэй ажалые хинажа байха арга олгоно. Гадна, тогтооһон график эбдэхэ ба голоһоо гаргаха ябадалые усадхаха, худэлмэришэн бүхэнэй даалгабария дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ оролдолго хүсэл ехэдхэхэ байна.

Тодоор зохёогдоһон үдэр бүриин түсэбгүйгөөр тракторнуудай заһабарилгые амжалтатайгаар дүүргэжэ болохогүй. Иимэ дээрэһээ ямар машинануудые ямар сагта заһабарилха тухай һайнаар бодожо үзэхэ гээшэ ехэ шухала. Эгээл түрүүн запасной частьнуудаар хангагдаһан тракторнууд ба хүдөө ажалай машина зэбсэгүүдые заһабарилха хэрэгтэй. Тиихэтэй хамта бусад машинануудта хэрэглэгдэхэ запасной частьнуудые бэлэдхэхэ шухала.

Партийна организацинууд ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд болбол машина зэбсэгүүдэй заһабарилгын шанарые саг соонь һайнаар шалгаха, тэрэниие ябуулжа гаршаха болон элирүүлэгдэһэн дутуунуудыень тэрэ доронь усадхаха хэмжээнүүдые абаха уялгатай. Заһабарилгын шанар тушаа илангаяа МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд онсо анхаралаа табиха ёһотой. Муу шанартай заһабарилга гээшэ хабарай худэлмэринүүдэй шиидхэхы үдэрнүүдтэ машинануудые миин байлгаха, дахин заһабарилхын түлөө үнэтэ сагаа гээхэ, гүрэнэй мүнгэн зөөриие хайша хэрэг үрилтэ хэхэ ябадалда хүргэхэ байна. Иимэ ябадал гаргахагүйн тулада саг үргэлжын хиналта хэхэ ёһотой.

Мастерскойнуудые даагшад ба механик-контролернууд механизм ба детальнуудые шалгажа һайнаар тааруулха, МТС үүдтэ байгаа бүхы хинахы-хэмжэхэ инструментнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ уялгатай. Саянтын МТС-тэ машина зэбсэгүүдэй заһабарилгын шанарые шалгахадаа, тракторaар худэлмэрилжэ ябаһан механик ба трактористһаа гадна бригада хоорондоо ябалсажа, хоёр талаһаа шалгалсаха гуримаар ниитын хиналта эмхидхэһэн байха юм. Энэ хоёр талаһаа шалгаха ябадалдань заһабарилгын узелнүүдэй бүхы бригаданууудай бригадирнууд хабаадалсаһан байна. Иигэжэ хоёр талаһаа шалгалта хэхэдээ олоһон дутуунуудые тэрэ гэһээр усадхалаг байһан юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ городой эмхи зургаанууд ба республикын ажаүйлэдбэриин предприятинуудай худэлмэришэд трактор ба хүдөө ажалай машина зэбсэгүүдтэ дуталдажа байһан запасной детальнуудые гаргаха ба мэргэжэлтэй худэлмэрилэгшэдые эльгээхэ мэтээр МТС-үүдтэ ехэхэн туһаламжа үзүүлжэ байгаа һэн. Зүгөөр мүнөө жэлдэ энэ туһаламжань ехээр һуларуулагдаһан байна. Трактор ба хүдөө ажалай машина зэбсэгүүдтэ хэрэглэгдэхэ запасной детальнуудые бэлэдхэн гаргаха октябрь һарын захилые гүрэнэй заводой коллектив дүүргэжэ шадаагүй байха юм.

Гэбэшье, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд городһоо туһаламжа хүлеэжэ һанаа амар һууха ёһогүй. Тэдэнэр өөһэдынгөө доторхи аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ уялгатай. Бүхы станогуудаа бүхэли суудхэ соо хэрэглэхэ ябадалда энэ гэһээр оложо, худэлмэришэн бүхэндэ халаанайнь нормые дүүргүүлхэ ба үлүүлэн дүүргүүлхэ шухала.

Тракторнууд ба хүдөө ажалай машина зэбсэгүүдэй намар-үбэлэй заһабарилгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ ба политическэ ойлгуулламжын худэлмэри үргэнөөр ябуулха гээшэ угаа ехэ удхашанартай болоно. Олоороо хамтаржа газетэ уншаха, „Дайшалхы хуудаһануудые" гаргаха, Улаан тугуудые дамжуулан үгэхэ, бригаданууд ба худэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсые үйлэд бэриин зүблөөн дээрэ үдэр бүри хэлсэхэ, дүүргэлтэнүүдые харуулһан доскануудые, хүндэлэлэй дэбтэрнүүдые бии болгохо ябадал МТС-үүдэй дэргэдэхи партийна, комсомольско ба профсоюзна организацинуудай эгээл шухала зорилго мүн.

Коммунистнууд ба комсомолецуудай урда илангаяа харюусалгатай зорилго табигдана. Эдэнэр болбол партийнабэшэ худэлмэришэдые өөрынгөө хойноһоо дахуулан ажалай нормые үлүүбшэлэн дүүргэжэ, гээгдэгшэдтэ бодото туһаламжа үзүүлэн, тэдэнэй түрүү зэргэдэ оролсохо ябадалдань туһалха уялгатай.

И. БУРМИСТРОВ,
ВКП(б)-гэй Обкомой хүдөө ажалай таһагые даагшын орлогшо.

Шэнэ советскэ город Калининградай портдо ашаа тээһэн хэдэн пароходууд үдэр бүри ороно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Хасан» гэжэ океанска пароходой ашаае буулгажа байна. (ТАСС-эй фотохронико).

Муу худэлмэриин үрэ

Яруунын аймагай финансова таһагай худэлмэрилэгшэд мүнгэ элсүүлгын түсэбүүдые һараһаа һарада, кварталһаа кварталда таһалдуулжа байна. Хэрбээ нэгэдэхи кварталай түсэб 98 процент, хоёрдохи кварталай түсэб 85 процент дүүргээ һаа, гурбадахи кварталай түсэб арайхан пэжэ 70 процент дүүргээ. Мүн тэрэшэлэн дүрбэдэхи кварталай мүнгэ элсүүлгын түсэбые ноябриин 1-эй байдалаар 14 процент дүүргэжэ, республика соогоо аймагуудай финансова таһагуудай эгээл хойно гээгдэһээр.

Илангаяа страхованиин ба олзын налогуудые суглуулга муугаар ябуулагдана. Тиимэһээ аймагай колхозууд олзын налогоор 290 мянган түхэригэй, уялгата страхованяар 208.500 түхэригэй мүнгэ гүрэндөө үри доёнхотой байна. Эдэ колхозуудаар һайндуранай страховани хэхэ шухала хэмжээ-ябуулганууд энэ жэл соо ябуулагдаагүй.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Сультимов), «Коминтерн» (түрүүлэгшэнь Митыпов), «Путь Социализма» (түрүүлэгшэнь Цыренов), «Улаан Ярууна» (түрүүлэгшэнь Цыдыпов) ба бусад колхозууд финансова түсэбүүдэй дүүргэлтые хойшонь татана. Ямар ушарһаа энэ аймагай финансова таһагай худэлмэрилэгшэдэй ажал худэлмэри иимэ ехэ таһалдалда ороод байнаб?

Финансова таһагай худэлмэрилэгшэд аймагай үргэн ажаһшадай дунда гүрэнэй урдахи уялгата мүнгэ элсүүлгын түсэбүүдые саг болзор соонь уридшалан дүүргэхын түлөө агитационно-ойлгуулламжын худэлмэриие муугаа[…] Ай[…] финансова таһаг финансова худэлмэрилэгшэдээр хүсэд хангагдаагүй, зарим налоговой агентнүүд, тусхайлбал Сосново-Озерско сельсоведэй агент өөрынгөө харюусалгата даалгабарида хойрог нобшоор хандадаг, ехэнхидээ гэртээ һуудаг. Тиихэдэнь тус сельсоведэй ажалшад налогууд ба бусад түлбэринүүдые түлэхын түлөө сельсоведтэ ерэжэ, налоговой агентые олонгүй гэдэргээ бусадаг баримтанууд үзэгдэнэ.

Аймагай финансова таһагай худэлмэрилэгшэдэй хоорондо мүнгэн зөөри суглуулгын түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн бодотоор бэшэ, харин эһо тэдыгөөр дэлгэрэнхэй.

Энэ таһагые даагша нүхэр Цыдыпов болбол мүнгэ элсүүлгын худэлмэриие оперативнаар хүтэлбэрилхын орондо, колхозуудай мүнгэ элсүүлхэ уялгануудаа дүүргэхэ аргагүй байхадань би гансаараа юу хэжэ шадаха хүнбиб гэжэ һанаа амархан мэдүүлнэ. Финансова худэлмэрилэгшэдэй өөрынгөө уялгада иимэ харюусалгагүйгөөр хандадаг ябадалһаа колхозуудай правленинүүд ба колхознигууд болбол аймагай һургуулинууд, культурно-гэгээрэлэй болон эмнэлгын эмхи зургаануудые финансировалха ябадалые таһалдуулһаар.

Ушар иимэһээ, тус аймагай сельсоведүүдэй ба колхозуудай түрүүлэгшэнэр, финансова худэлмэрилэгшэд, партийна организацинууд мүнгэ элсүүлгын худэлмэридэ байгаа дутуу дундануудые дары усадхажа, шэнэ сталинска табанжалэй агууехэ хэмжээ-ябуулгануудые амжалтатайгаар финансировалхын түлөө тэмсэхэ уялгатай.

Ц. Дондуков.

Тоһо болбосоруулха мастернуу ай курса

Бурят-Монголой „Росглявмаслопром" болбол тоһо болбосоруулагшадай 3 һарын курсые Кабанск тосхондо эмхидхэбэ. Хэшээлынь ноябриин 9-һөө эхилээ. Эндэ 36 хүн һуралсажа байна.

ДАЙНАЙ ИНВАЛИДУУДТА ТУҺАЛНА

Иволгын аймагай «Коминтерн» колхоздо Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда шархатаһан 17 инвалидууд ба фронт дээрэ ами бэеэ үгэһэн сэрэгшэдэй 44 бүлэнэр бии юм.

Тус колхоз эдэ инвалидуудта ба дайнда алуулһан боецүүдэй бүлэнэртэ нилээд ехэ туһаламжа хүргэдэг байна. Жэшээлхэдэ, 11 центнер таряа, 50 килограмм хартаабха хубаажа үгөө. 2 гэрнүүдые үгэжэ түбхинүүлээ. Мүн үнеэ ба хонин үгэхэһөө гадна, 6 тэргэ үбһэ хубаажа үгэһэн байха юм. Тэрэшэлэн инвалидуудта үгэхын тула 5 паар валенка захигдаа.

3. 840. 000 түхэригэй шүүбэри

Байгша оной эхинһээ хойшо, үнгэрһэн 10 һарын турша соо Улан-Удын городской мүнгэ нөөсэлгын касса гүрэнэй урьһаламжын облигацинуудаар шүүгдэһэн 3.487.000 түхэригэй шүүбэринүүдые урьһаламжа баригшадта түлэһэн байна.

Тэдэнэй тоодо томохон шүүбэринүүдтэ хүртэгшэд гэбэл: А. И. Скуратова гэгшэ урьһаламжануудаараа 50200 түхэриг, Г. С. Зовгородний—10800 түхэриг, Х. Д. Денесламов—10800 түхэриг шүүһэн байна.

Мүн энэ ноябрь һарын гараһанһаа хойшо нүхэд Хомякова—6.260 түхэриг, Карбонова—2.500, Гомбоев 1800 түхэриг шүүбэд.

Редакцида ерэһэн бэшэг

Культурна ба ажаһуудалай барилгануудые хэрэгсээнэгүй

Жэл ерэхэ бүри манай колхозпо таряашадай эрдэм мэргэжэл улам дээшэлжэ ба тэдэнэй культурна эрилтэ саг үргэлжэ ургажа байна. Манай колхознигууд лекци, элидхэл гү, али яриадаа шагнажа, зүжэг наада гү, али кинокартина хаража, ашагтай туһатайгаар, культурнаар сүлөөтэй сагаа үнгэргэхые эрмэлзэдэг байна. Тиимэһээ колхозой хүтэлбэрилэгшэд болбол колхознигуудайнгаа улам ургажа байгаа культурна эрилтые хангахын тула культурна ба ажаһуудалай барилгануудые эрхилхэ уялгатай байна. Харин Торнин аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз мүнөө хүртэр клубгүй ба банигүй һуужа байдаг. Тэрээн дээрэһээ колхознигуудай дунда культурно-ниитын худэлмэри огто ябуулагдадаггүй байха юм. Энэ колхоз 1940 ондо бани бариһан аад, 1943-44 онуудта тэрэнэйнгээ доодо шалыень задалжа түлиһэн байха юм. Колхозой түрүүлэгшэ Н. Юндуковые энэ жэлдэ клуб барихые үшөө апрель һара соо аймгүйсэдком уялгалһан байгаа. Нүхэр Юндуков болбол клуб бариха гэжэ банияа задалжархеод, тэрэнэйнгээ барилгые эхилээгүй ушарһаа, мүнөө банишьегүй ба клубшьегүй болошоод һуужа байдаг. Тэрэ модониинь нара һалхин ба бороо хурга орожо гажажа ба үгы боложо байдаг. Гадна бани барихые колхозой правлениие колхознигуудай хамтын суглаан уялгалһан байгаа. Теэд, энэ шиидхэбэриие бэелүүлхын тула правлениин зүгһөө ямаршье хэмжээ абадаггүй байхань тон гайхалтай.

Аймгүйсэдком ба тэрэнэй культурна гэгээрэлэй таһаг энэ шухала хэмжээ ябуулгые бэелүүлхын тухай нүхэр Юндуковһоо ямаршье эрилтэ хэнэгүй.

Б. Ш. Банзаракцаев.

Б.-М. Үнэн" газетын материалаар хэмжээ абтаба

„Кударын колхозууд дебиторско ехэ үритэй"

«Кударын колхозууд дебиторско ехэ үритэй» гэһэн статья «Б. М. Үнэн» газетын энэ оной октябриин 11-эй номерто толилогдоһон байна. Энэ статья соо Кударын аймагай хэдэн колхозуудай дебиторско үритэй байһан тухай бэшэгдэһэн байгаа. Тэдэнэй дебиторско үри зээли хадаа хамта дээрээ 94607 түхэриг хүрэһэн байгаа.

Статья дотор хэлэгдэһэн баримтанууд юрэнхыдөө зүб байба.

«Красный пограничник» колхозой түрүүлэгшэ Рыбаченко гэгшэ колхоздоо 4249 түхэриг үритэй байгаа. Энэ үриеэ түлөөгүй дээрэһээнь тэрэнэй хэрэг сүүдтэ үгтэбэ.

«Искра Ленина» колхоздо үритэй байһан аймагай маслопромой директор К[…]ворогорнецын гэгшын үрие түргэн түлүүлхэ талаар прокуратураар хэмжээ абтанхай. Мүн бэшэ колхозуудта элирүүлэгдэһэн үри зээлинүүдые колхозуудтань түргэн бусаахын түлөө эрид хэмжээнүүд абтажа байна гэжэ Кударын аймагай прокурор манай редакцида мэдээсэбэ.

ЗАМАЙ ТЭМДЭГЛЭЛҺЭЭ

…АРГЫ ТУХАЙ ХЭДЭН ҮГЭ

…н-Удэ городһоо бидэнэр …рог гараабди. Шофернай хар…ын муушаг мэдэхэ байбашье …айн аймаг хүртэр 1—2 ябажа …н байгаа. Үдын урда бэе га…һаа хойшо ялхи яндан харгы …. Машинамнай тоһодогдоогүй …тэргэһээ дороор наярҗа …ал ябана.

…эжэ бидэнэр өөрынгөө аян …городһоо эхилээбди. Улан-…ба Заиграйн аймаг хоерой …ндо харгы замые жэшээтэ …ар заһаха аргагүй байгаа …хэншье этигэхэгүй. Ушарынь, …аймаг хүртэрхи харгы замые зүб… …олон тоото ажаүйлэдбэриин …томо предприятинууд бии ба …р энэ харгыгаар ашаа шэрэ… …йдаг гээшэ. Гэбэшье, үнэн …мяханай комбинат, мель…нат шадарай харгы тон муу… …заһагдаһан байна. Тиимэдэ …н харгынь ябаха аргагүй …ю, замда ябаашад худэлмэри… …поселок соогуур олон тоото …харгынуудые гаргаһан байна. …й шофер нэгэ харгы шэлэн, …зөөэ ябан гэхэдээ мелькомбинатай худэлмэришэдэй поселок …орошобо. «Далан долоон» …нугалааануудые тойрожо, …ожо саашанхи харгыдаа оро… …ин энэ харгыгаар Заиграйн …аашье, городһоошье машина… …ябажал байба.

…н иимэһээ мяханай ба талха… …комбинадуудай худэлмэришэ… …поселогой байрын гэрнүүд, …агазин, больница ба яслинууд …тооһондо дарагдажа хуа… …болошоһон байна.

Харгын энэ участок хадаа Горкомхозой харгын таһагта хабаатай юм. Энэ таһагые даагша нүхэр Ильин гансашье энэ участок дээрэ бэшэ, мүн город шадарай харгынуудые һайнаар заһаха, гуримжурамтай болгохо тухай анхаралаа хүсэд табяагүй байхаһаа гадна, шалгалта хиналташье ябуулнагүй. Гансахан лэ элдэб мэдээнүүдые урдаа бараад һуудаг зантай болошоо.

Мяханай комбинадһаа саашаа Заиграйн аймаг хүртэр харгын зарим участогууд муугаар заһагдаһан байна. Улан-Удэ—Заиграйн аймцентр—Шулуутайн леспромхоз хүртэр 100 тухай километртэ 4 час шахуу ябажа хүрөөбди. Тэндэ хүрөөд байхадаа шофернай иигэжэ хөөрэнэ:

—Хэрбээ һайн харгытай байгаа һаань, энэ газарые нэгэ час хахад соо гү, али ядахадаа 2 час соо ябаха байгаабди. Тиихэтэй хамта 100 километртэ 11 килограмм бензин галдаха байһан аад, манай машина 20 гаран килограмм бензин галдаа.

«Харгын муу дээрэһээ машинын ашаглалга 30—40 процент хүртэр багадхагдана. Ашаа шэрэлгын болзор хадаа ябаса бүридэ суудхээр, хоер суудхээр унжагайруулагдана. Бензин, тоһон тон ехээр үлүү гаргашалагдана. Теэд, энэ харгыда хэншье анхаралаа табидаггүй юм» —гэжэ харгыда ябаһан ашаанай машинын шофернууд гомдонод.

Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, Улан-Удын Горкомхозой ба Заиграйн аймагай харгын таһагууд болбол 1946 ондо харгын заһабарилгын худэлмэриие муугаар ябуулһыень тодорхойлно.

2. ШУЛУУТАЙН ЛЕСПРОМХОЗДО

Оройшье болоһон хойно Шулуутайн леспромхоздо хүрэжэ ерээбди. Энэ үдэшэ леспромхозой конторо соо, тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд ба эдибхитэдтэй хөөрэлдэжэ, модо отололгын ба шэрэлгын сезониие ямараар угтаһан тухайнь һонирхообди.

«Манай коллектив 1946 оной модо отололгын ба шэрэлгын жэлэй түсэбые үшөө сентябрь һарада дүүргэһэн юм. Тиигээд, 1946—1947 онуудай модо бэлэдхэлэй сезониие болзор соонь эхилээбди. Барилгын модо элбэгтэй Сагаан гол ба Шабарта гэжэ хүндынүүдтэ шэнэ участогуудые эмхидхэжэ, модошоной байха стандартна гэрнүүд, столовонууд, магазинууд ба бусад барилгануудые дүүргээбди. Тэрэ бүхэниие манай таанарай ошожо харахые хүсэнэм» гэжэ леспромхозой директор В. В. Лотоцкий хөөрэбэ.

Шулуутайн леспромхоз ажал худэлмэриие һайнаар ябуулжа Бурмонголлестрестын предприятинуудай дунда түрүү леспромхоз гэжэ тоологдодог болоо. Леспромхозой кадрова худэлмэрилэгшэдэй 95 процентнь стахановецууд ба ударнигууд болоһон байна. Тэдэнэрэн ажалай бүтээсэ үнгэрһэн сезон соо 200 процентээр жэгдэрээ. Агууехэ Октябрьска революциин һайндэртэй дашарамдуулан, 76 худэлмэришэд «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ хэһэн шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медаляар, 7 худэлмэришэд «Ой модоной ажаүйлэдбэриин отличник» гэһэн значогоор шагнагдаһан ба 80 гаран стахановецуудта үнэнтэ шангууд ба мүнгэн шангууд, үгтэһэн байха юм.

Тус леспромхоз модо отололгын ба шэрэлгын сезоной түрүүшын үдэрнүүдтэ һайнаар худэлмэрилжэ байна. Тиихэтэй хамта шэнэ кадрнуудые бэлэдхэхэ түсэб дүүргэгдээ. Аймагуудай колхозуудһаа сезонно худэлмэрилэгшэд ба унаа морилшье ерэжэ байна. Тэдэнэр байра байдалаар, эдеэ хоолоор ба тэжээлээр һайн хангагданхай. Модо бэлэдхэлдэ ерэһэн колхознигууд 6—6 метр бүд абаһан ба мүн олоһон олзынгоо 10 процентые эд бараагаар абадаг байна.

3. ШАБАРТЫН ШАДАМАР МОДОШОД

8 час болоогүйдэ Шабартын участогта хүрэжэ ерээбди. Энэ участогай худэлмэришэд ажалдаа гараһан байба. Һүхэ ба хюрөөгэй, трактор ба машинын абяагаар ой тайга зэдэлнэ. 200 гаран худэлмэришэд модо отолно, 4 трактор, 10-аад машина, хэдэн олон унаагаар модо шэрэнэ. Эгээл халуун ажалай эхилээд байһан үе байба. Нэн түрүүндэ модо шэрэжэ ябаһан нүхэд Бурмистров, Даблетов, Захиров гэгшэдтэй уулзаабди. Теэд эдэ нүхэдтэй бидэнэрые танилсуулһан леспромхозой партбюрогой секретарь нүхэр Соболев иигэжэ хэлэбэ:

—Модо шэрэлгэ дээрэ эдэ нүхэд нилээд үнинэй худэлжэ байгаа юм. Ноябриин түрүүшын хахад һарын түсэбые эдэнэр хамтадаа 300—300 процент дүүргээ.

«Таанар хайшан гээд модо шэрэлгэ дээрэ ажалай бүтээсые иимэ ехээр дээшэлүүлбэт» гэһэн манай асуудалда тэдэнэр иигэжэ харюусаба:

—Эндэ һаяхан болоһон суглаан дээрэ бидэнэр мүрысөөндэ оролсоо һэмди. Манай ажалда гансахан лэ унаагай ба худэлмэришэдэй хүсэ шадал шиидхэхы үүргэ зээлдэг бэшэ, харин шэрэгшэдэй дүршэл шадабари нилээд ехэ удхашанартай байдаг гээшэ. Бидэнэр өөһэдөө модо шэрэлгын харгые уридшалан заһадаг, тиигээд модо шэрэлгэ дээрэ хамтаржа худэлдэгбди. Хамтаржа худэлмэрилхэ ябадал хадаа ехэ удхатай. Томо модонуудые хоер-нэгэ хүн ашажа дийлэхэгүй байна. Тиимэһээ 3 гү, али 4 хүн ехэ таарамжатайгаар худэлмэрилдэг юм.

—Бидэ гурбан ноябрь һара соо 10 хүнэй бүтээхэ ажалые дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнабди. Тиин дүүргэжэшье шадахабди—гэбэ.

Саашадаа, модо отолжо байһан газарта хүрөөбди. Эндэ модо отологшод нүхэд Мусолян, Зардани, Белоозеров гэгшэд шулуу нүүрһэнэй шахтада хэрэглэгдэхэ тулгууриин модо отолжо байба. Модо отололго дээрэ олон жэл худэлжэ байһан Михаил Трофимович Белоозеров өөрынгөө дүй дүршэл тухай бидэнэртэ һонирхолтойгоор хөөрэбэ:

—Хюрөөгэй хурсаһаа гү, али шүрбэһэнэй шангаһаа модо отололгын даалгабари хододоо үлүүлэн дүүргэдэг бэшэб, харин эндэ багахан арга дүршэл хэрэгтэй юм. Нэн түрүүндэ даалгабариин эһоор үдэр соо отолхо модоео үглөөнһөө эхилэн унагаагаад һүүлээрынь таарүүлжа тайраха ба гэшүүһэ, һэлбэрыень арилгаха ябадал ажал түргэдхэдэг шэнги байна. Иигэжэ худэлөөд байхадаа бидэнэр үдын эдеэлгэ болтор үдэрэйнгөө даалгабариие дүүргээд, үдэһөө хойшо үдэшэ болтор 2—3 нормо хүртэр үлүүлэн дүүргэдэгбди.

Модо отологшод иимэ метод[…] худэлмэрилжэ ажалай бүтээсые 315 процент хүртэр дээшэлүүлһэн байна. Мүнөө 200 тухай худэлмэрилэгшэд үдэр бүридэ ажалайнгаа даалгабариие 250-һаа 350 процент хүртэр дүүргэдэг болоо.

Ж. Жамбуев.

Захариадис түрмэдэ хаагдагдахаар шиидхэгдэбэ

АФИНЫ, ноябрийн 12. (ТАСС). Усэгэлдэр афинска суүд болбол греческэ коммунистическэ партиие ударидагша Захариадис гэгшые «армиин хүндые бууруулһан ба доромжолһоной тулөө» 7,5 һара соо түрмэдэ хааха гэжэ заочноор шиидхэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлэй июнь һарада тунхаглагдаһан Захариадисай статья соо албанска хилэ дээрэ греческэ сэрэгүүдэй хардалга хэхээр бэлэдхэжэ байһан тухай греческэ армиин подполковник зэргэгой нэгэ хүнэй бэшэгые харуулһан дээрэһээ гэмнэһэн байгаа.

Байгшаоной апрелиин 13-да салоникиско газетэдэ тунхаглагдаһан статьягай түлөө Захариадисые суүдлэхэ һэдэлгын бүтээгүй унаһанай һүүлээр 15 хоноод байхада иимэ приговор гараба гэшэ. Афинска суүдэй приговор гаргалга хадаа, мүнөө үедэ греческэ армиин дунда 672 офицер-квислинговецүүдэй бии байгаашье һаань, тэрэниие армиие доромжолһон дээрэ тоолоногүй гэжэ «Ризостис девтерас» газетэдэ тэдэнэй нэрэ обогуудые тунхаглагдаһан ябадалтай тудаһан байгаа.

Хойто Грецидэ боложо байгаа событинууд

АФИНЫ, ноябрийн 16 (ТАСС). Гурбан үдэрэй саада тээ партизанууд болбол греческэ сэрүүгэй ... армиин нэгэ ротые Скра гэжэ газ рт хяа бута сохёо, нэгэ гэгээ нэгэн ротодо ехэшэг гаалтэ ... Энэ ушар болбол һүүлэй дүгбэн һаранууд турша соо греческэ армиин хэһэн «сабардэлгын операцинууд» гэжэ нэрлэгдэһэн операцинуудай ябуулагдаха үедэ, хэшагдажа байгаа демократуудай ба тараашан арад зоной забсаргаа хүсэнүүдэй ингэжэ балаг байһаниинь анха түрүүшын ушар бэшэ. Тэдэ хуули засагууд болбол эдэ мэтын баримтануудые олониитэдэ далдалхын тул эдэ урдын бүхы шадалаа гаргажа байба, харин мүнөө Скрада болһон туладдаан тушаа ехэ шуугаан хэбэ.

Сэрэгэй Министр Драгумис гэгшэ эдэ отрядууд халаа хүршэ гүрэнэй территори дээрэһээ нэвтэрэн ороно, тэрэгүй һаа еврейскэ доботоло эхилтэр элирүүлэгдэжэ еһотой һэн гэжэ Скрада болһон событинууд баримтална» гэжэ журналистнуудта мэдүүлэ. Правит л ственна хэблэл Скрада болһон туладдаанай хүдэлгэр сэхдэжэ харуулхые оролдожо, тэрнээ «нэгэ батальон бүхэлөөр бүгэ нэгэ ротойе бута сохидоһон юм» гэжэ Грециин хүршэ зэргэн тэрэндэ эсэргүү, «лайниие сонослонгүйгөөр» ябуулжа байна» гэжэ баталан мэдээсэнэ. Баруун тала баримталагша газетэнүүд энэ ушарые хэрэглэжэ демократическа организацинуудые үйлэ сохихые п авительствэ ушал а зууралаа, правительствэдэ эсэргүү тэмсэлдэ зоргоожо, правительственна хамжаа-ябуулганууд ыалдажэхы в парламентскэ позициие урилна.

Иранда демократическа организацинуудые мүрдэнэ

ТЕГЕРАН, ноябрийн 16. (ТАСС). Һүүлэй үедэ 15-дахи зарлалгын Меджлисэдэ һунгалтануудай болодэ хэлтэй д шарамдуулан гадаадын агентуратай холбоотой реакционно элементүүд өөһэдынгөө эдибхилэлгые нилээд шангадхаһан байна. Иранска зарим хуули засагуудай туһаламжатайгаар тэдэнэр бүхы орон соо шахуу демократическа организацинуудта эсэргүү үйлэалтын ябуулганууды олоор хэнэ. Жэшээлхэдэ, мүнөө байг а мэдээнүүдэй еһоор һүүлэй үедэ Хузистандэ профсоюзна 50 клубууд хаагдаа, 40 хүнүүд алуулагдаа, 170 хүнүүд шархагуулагдаа, 70 хүнүүд түрмэдэ һуулгагдаа, 50 хүнүүд сүлэгдөө. Англин-иранска нефтиин концессии предприятинүүлһаа 5 мянган хүдэлмэришэ—профсоюзуудай эдибхитэд гаргагдаа.

Арадай партиин областной комитедэй байра Ширазада ба Феседэ (а Мервдештэ нютагай комитедүүдэй байранууд үй бута сохигдобо. Тэрэшэлээ Буширедэ арадай партиин организаци бута сохигдобо. Керманһаа бүхы элитүүд эжэл-ябуулагшад—доктор Вакили, аха дүүнэр Сахеб Эхтиар, Забети ба бусад сүлэгдөө. Гиляндэ арадай партиин бүхы организацинууд ба Ранекеда, Рудесарида, Лангеругэдэ ба Лахижанда тэрэнэй клубууд бута сохигдоһон байна. Гилянһаа 10-гаран хүнүүд арестовалагдаһан ба ..улагдаһан байнад.

Семнанда арадай партиин орга низаци дүүрэн бутасохигдожо, клубынь шатаагдаһан, хадэ хэлэн эдибхитэдэй гэр байранууднь шатаагдаһан ба тонуулагдаһан, түрбан хүн алуулагдаһан, 10 гаран хүн шархатуулагдаһан, демократическа организацинуудай бүхы эдибхитэд худэлмэ иһээ гаргуулагдаһан байна Малаерада хэһээлтын отряд эльгээгдэжэ, тэндэ арадай партиин членүүд болохо тараашадые зарлигаар хюдажа байна. Тэндэ 300 гаран хүнүүд арестовалагдаа, шархатаһан ба алуулһан хүнүүд олон бии. Городской түрмэнүүдтэ һуугаашад багтахаа болео. Арадай партиин бүхы хүтэлбэрилэгшэд Малаераһаа сүлэгдөө.

Ирайай бусашые провинцинуудта полицейскэ ба жандармска хуули засагууд арадай партиин ба профсоюзуудай клубуудые сагүргэлжэ доботолон хяа бута сохино: Исфаган районда клуб һандаргагдаһан ба шатаагдаһан бэйна; Бехшаре городто клубай байра доботолгдоһон ба бута сохигдоһон байна; Ахоредо (Исфаган) клуб бута сохигдоо; Абадада зэргэй хуули засагууд клубта доботоло хээ; Тегеран шадар Талжришедэ ба бусад нютагуудта клубууд бута сохигдоо.

Иранска олониитын демократическа кругууд эдэ хашалтануудай дииләнхиинь реакционернүүдээр гүрэнэй хуули захиргаанай органуудай туһаламжатайгаар хэгдэнэ гэжэ һанаагаа зобожо тэмдэглэнэд.

Тегеранда митингнүүд ба демонстрацинууд хоригдоо

ТЕГЕРАН, ноябрийн 17. (ТАСС). Сэрэгэй байдал тушаа хуулиин 10-дахи статьягай үндэһөөр, энээ һээ хойшо бүхы партинууд өөһэдынгөө клубуудһаа газаа тээ алдаһын митингнүүд ба демонстрацинуудые хэхэ ёһ гүй гэһэн Тегеранай сэрэгэй губернаторай соносхол «Эттелаат» гэдэг газетэдэ тунхаглагдаба. Худалмэришэд болон мүн фабрикануудай гэр байранууд болон албан газарнуудта суглаанууд ба митингнүүдые хэхэгүй гэжэ хорибо.

Сэрэгэй губернатор болбол суглаан уд болон митингнүүдые хахэгүй гэһэн тон шангаа захиралта аюулгын органуудта үгтэһэ гэжэ мэдээсэбэ.

ТЕГЕРАН, ноябрийн. 17 (ТАСС). «Эттелаат» гэгшэ газетын мэдээсэһэнэй еһоор, Пехлевидэ сэрэгэй байдал соносхогдобо гэнэ.

„Нью-Йорк Таймс" Грецидэ американска урьһаламжын үгтэхэ магад тухай бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябрийн 15. (ТАСС). Ерэхэ жэлдэ ЮНРРА-е зэлгэхын тулада туһаламжын улаcхоорондын фондые байгуулхые США-гэй правительство арганагэбшье, бэе бээдэрэ туһал мжэ үзүүлхэ хэрэгые шиидхэхын зорилгот йгоор нацануудай хоорон до хоёр талые баримталһан хэлсээнүүдые баталхые зүбшөөнэ гэжэ һанхан гүрэнэй-департамент заһаан ба экономическа ба финансова асуудалнуудай талаар № 2 комитедтэ ноябрийн 14-дэ мэдээлһэн хэлэгаг Отивенсон гэгшэ мэдүүлбэ.

Тэрэ энэнтэй дашарамдуулан шухала хэрэгтэй шэнииские им портировалхын арга үгэтын тулада долоо захын 10 миллион долларын онсо урьһаламжа үгэхыень

ША-наа Грецин эрибэ гэжэ мэдэгдэлэй гэһэн, ноябрийн 15-ай үглөөгүүр «Нью-Йорк Таймс» газетын мэдээсэл анхарал хандуулна. США-гэй правительство болбол экономическа байдалые шэнжэлэн үзэхэ зорилготой миссиие Грецидэ эльгээжэ байна. Хэрэгсэлэнь эгээл түрүүн харалтана абтахаар еһотой орон гэжэ Грециие шэнжэ абаһан ушар болбол „бая хаалагта" туһаламжа үзүүлхэ гэһэн гүрэнэй департаментын политикодо таараха гэжэ энэ газетэ тэмдэглэнэ.

Правительствын гадаадын политикые бүлэг лейбористнуудай шүүмжэлһэн тухай англиiска хэблэл бэшэнэ

ЛОНДОН, ноябрийн 15. (ТАСС). Парламентын шэнэ сессиие нээхэдэ королиин хэлэһэн үгэдэ харюу болгон лейбористнуудай оруулһан заһабари т хал асуудал англиiска хэблэл газетэнүүдэй анхарал хандуулһан зандаа. Эхин түрүүн олонхи консервативна газетэнүүд болбол правительствын гадаадын политикые шүүмжэлһэн заһабаринууд ба анхэ амгалан сагта сэрэгэй алба хэхэ ябадалые бии болгоһониие буруушааһан заһабаринууд ороод байһан ушаруудые лейбористнуудай „бунт" гээшэ, лейбористскэ партиин парламентскэ фракци дотор эбээ таһарһан ябадалай тэмдэг гэршэ гэжэ сэгнэнэн байха юм.

Мүнөө болоходо олонхи консервативна газетэнүүд хадаа заһабаринуудта гараа табиһан „бунтавщикууд"—лейбористнууд гэдэргээ сухарижа байна, нилээд олон хүниинь заһабари дээрэ табиһан гараа бусаажа абаха һанаатай, тэрэнһээ 20 хүнһөө дээшэ бэшэнь гадаадын политика тухай заһабариин түлөө голосовалха' юм гэжэ мэдээсэнэ.

Тиихэ зуураа, бодото байдалынь иимэ байна гэбэл: анхаа түрүүн дурсагдаһан заһабаринууд дээрэ парламентын 59 член гарнуудаа табиһан ба гаа. Тиихэдээ диилэнхи олонхинь тэдэ заһабаринуудаа гэдэргэнь бусаажа абагты гэһэн эрилтые дүүргэхэһөө арсаһан байгаа. Үглөө үдэрынь, ноябриин 14-дэ, парламентын 13 шэнэ членүүд хадаа заһабарида гараа табигшадта нэгэдэлсэбэ. Энэ асуудал тушаа мэдээсэлнүүдые мүнөөдэр шалгажа үзөөд байхадаа, усэгэлдэр парламентын оройдоо 3 гү, али 4 членүүд өөһэдынгөө гарнуудые бусаажа абаһан байба. һүүлэй мэдээсэлэй ёһоор, мүнөө үглөөгүүр 4 шэнэ лейбористнууд сэрэгэй алба хэлгые байлгаха гэшые буруушааһан заһабаридо гараа табиһан байна. Б.на, нэгэ лейборист правительствын гадаадын политикые шүүмжэлһэн заһабарида гараа табиһан байгаа.

Ассошиэйтед Пресс агентствын парламентскэ шэнжэлэгшын бэшэһэнэй ёһоор, мүнөө үглөөгүүр „бунтовщикуудай" бүхы тоон адагынь 73 хүн болоһон ба өөрынгөө гартуудые бусаажа абаһан хүнүүдэй тоонь нэмэжэ ороһон бунтовщигуудай тооһоо үсөөн байха юм.

Ноябриин 13-да „Дейли Уоркер" газетэ болбол заһабаринуудые оруулхынгаа урда тээ правительств дэ бүлэг ле бористнуудай эльгээһэн бэшэгые тунхаглаһан байна. Тэрэ бэшэгэй авторнууд правительствын гадаадын политикын буруу һанаатай байһан хадань һанагаа зобожо байһанаа мэдүүлээд, Испани тушаа политикые буруушаана. Тэдэ бэшэгэй авторнуудай Греци тушаа хэлэхэнь хадаа, правительствын политика ябуулһанай эсэстэ „эгээн реакционно хүсэнүүдтэ тушэглэһэн монархическа ёһо гүрим Грецидэ тогтобо гэнэ. Энэ ёһо гүрим гээшэ англиiска бүү зэбсэг ба сэрэгэй сэлмүүдые абажа байдаг.

Дам саашаа түс бэшэг соо англо-американска генеральна штабай хамтаранхай байһаниие шүүмжэлнэ.

Урда-Африканска союзай коммунистическэ партиин ЦК-гэй членүүд арестовалагдаба

ЛОНДОН, ноябриин 17. (ТАСС). Рейтер агентствын корре пондентын Кейптаунһаа мэдээсэхэнь хадаа, усэгэлдэр энэдэ Урда-Африканска союзай коммунистическэ партиин центральна комитедэй 8 членүүд арестовалагдаба гэнэ.

Иоганнесбургда болохо суудта ошохо гэһэн уялгатайгаар арестовалагдашадые бултыень 800—800 доллар залоготойгоор сулөөлжэ табиба.

Һүүлэй хоёр һарын турша соо тус ороной эл іэб олон газар нютагуудта коммунистическэ партиин гэр байшанда доботоло хэһэн байна. Тиимэ доботолгонууд европейскэ бэшэ худэлмэришэдэй зарим профсоюзуудай албанай байшангуудта хэгдэһэн байгаа.

Һунгалтануудай тухай асуудалаар Румынска правительство США-гэй правительстводa нoто эльгээбэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 16. (ТАСС). Болохо байгаа һунгалтанууд тушаа шэнэ нотые румынска правительство эльгээбэ гэжэ гүрэнэй департамент соносхобо. США-гэй правительство болбол һунгалтануудтэ бэлэдхэхэ талаар США-гэй талаһаа оруулагдаһан жагсаалнуудай удхые бодото дээрэнь румынска правительствын хэража үзөөгүй байһан ушар рые хэлээд, гэ жэ энэ нотоо соогоо заха зуураа, США-гэй энэшэ урдтээхи нотонь „сулөөтэ ба бэе дааһан гүрэнэй атрибутуудтэ таарамжагүй байна" гэһэн румынска правительствын мэдүүлгэ „зохимжогүй" гэжэ тоолоно.

Шираб Н[illegible]

ЭХЫН ЮРӨӨ[illegible]

(„Арадай хүбүүн" [illegible] поэмэһээ)

Эжыгь сэдьхэл
Долгилжо байгаа [illegible]
Хонгор нюдэнинь
Унатажа байгаа һэн,
Һайхан шарайнь
Хубилжа байгаа һэн,
Хүбүүнэйнгээ толгой
Эльбэжэ байгаа һэн...

ЭЖЫНЬ:

Эрэ түрэһэн еһоео
Гүйсэдхэнгүй яахаба[illegible]
Өхэ һайхан оронео
Абаралсангүй яахаба[illegible]
Дайн хэсүүл,
Дайсан галзууд
Зоригтой ябахада
Зол наашатайл,
Аймхай ябахада
Аюул наашатайл.
Шууряа урдан
Бэгшын гүйхэ —
Шандаган зүрхэтэй
Аймхайн янзал,
Шуурга үгсэн
Хахалан орохо —
Арсалан зоригтой
Эрын шэнжэл.
Зориг шамһаа
Бү таһаруужан,
Зол шамһаа
Бү холодуужан!.
Ухаанайнгаа гүйхэндэ
Уярна гэжэ бү һанаарай[illegible]
Сэдьхэлэйнгээ нимгэндэ
Хайлана гэжэ бү зэмэлэ[illegible]
Үрэ хүүгэд түрэхэшые
Эхын еһол,
Түрэһэн үрээ энхэрхэшые
Эхын еһол.
Юһэ һара шамайе
Зүрхэн дороо бөөмэйлөө[illegible]
Арба һара шамайе
Альган дээрээ бүүбэйлэ[illegible]
Даарахадашни
Эльгэндээ жэгнэгшэ бэлэ[illegible]
Энеэбхилхэдэшни
Баясажа һүүгша бэлэб.
Зула шэнги гэрэлтэхэ[illegible]
Сэсэг түүжэ ябагша бэл[illegible]
Бүргааһан морео һүргажа[illegible]
Оодоргохожо ябагша бэ[illegible]
Номтой сүүмхэ һүтэбшэ[illegible]
Омогтой согтой ябагша б[illegible]
Нааданхайгаа буляалгаж[illegible]
Уйдажашье ерэгшэ бэлэ[illegible]
Шуһанайшни дуһалхан [illegible]
Уйлалдаби.
Хүхэнэйм һүндэ бэежэлэ[illegible]
Энхэрхэлби.
Эжым нюдэнэй уһахандуу[illegible]
Эртэээ гэжэ һаныш.
Лайнай гал соо ороходо[illegible]
Баатаржуулжа шадаг ла[illegible]
Эжым хэлэһэн үгэнүүд
Алтан гэжэ һаныш.
Лайнай дабаа дабахадаш[illegible]
Зоригжуулжа шадаг ла!

ДОРЖОНЬ:

Түрэһэн эжым, танайнгаа
Сэсэн үгэ дуулаһандаа,
Ашата эжым, танайнгаа
Уярхые хараһандаа
Зосоомни дэбэлжэ байна,
Долгито нүүртэл бусалжа б[illegible]
Аадарай үүлэнтэ хүгэежэ[illegible]
Хүсэтэ шуургандал эбхэр[illegible]

Нэдбэһонтнай Байгал да[illegible]
Тунгалаг һайхан лэ.
Юрөөтнай сэлмэг тэнгэрид[illegible]
Гүнзэгы аюун лэ.
Галдал халуун үгэтнай
Сэдьхэлэйм хүяг болог лэ,
Нарандал һайхан юрөөтнай
Зүрхэнэйм хүяг болог лэ!
Халын бүргэд аймхайдан
Тэхэрибэ гэжэ дуулдаагүй[illegible]
Хүбүүн танай аймхайдан
Сухариба гэжэ дуулахагүй[illegible]

ҺАЙШААЛТАЙ ЯБ[illegible]

Гүрэнэй Бурят-Монгол[illegible] самбиин концертнэ бригад[illegible] самблиин директор Бороди[illegible] хүтэлбэри доро Сэлэнгэ[illegible] Ивэлгын аймагуудаар конце[illegible] оруулжа ябаһаа байгаа н[illegible] 14-дэ Улан-Удэ городто [illegible] ерэбэ. Тус бригада хамта 1[illegible] церт табиһан байна. Ко[illegible] амжалтатайгаар үнгэрэ[illegible] харагшадые ехээр һонир[illegible]

Харюусалгата редактор[illegible]
орлогшо Д. Д. ЛУБСАН[illegible]

Румынида һунгуулиин урда тээ

Пресс-конференци дээрэ Румыниин дотоодын хэрэгүүдэй Министр үгэ хэлэбэ

БУХАРЕСТ, ноябриин 16. (ТАСС). Усэгэлдэр үдэшэлэн Румыниин дотоодын хэрэгүүдэй Министр Теохари Жоржеску гэгшэ гадаадын корреспондентнүүдэй пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэбэ.

„Ноябрийн 19 бодгор оройдоо гүрбан хоног үлэбэ,—гэжэ тэрэ хэлэбэ,—энэ үдэр румынска араг болбол өөһэдынгөө депутатуудые парламентдэ һунгаха еһотой болоно. Һунгалтанууд болбол бүгэдэниитын голосованиие үнэн болотэ дээрэнь Румынида анха түрүүшынхиеэ байгуулан, һунгуулиин демократическа шэнэ хуулиин үндэһэ һүүри дээрэ үнгэргэгдэхэ байна. Энэ хуули болбол дүүнэй эрхые ехэ-нэрнуудэ, сэргэйхэдэ олгоно, һунгуулиин ценануудые үгы болгоно.

Правительствын абаһан хэмжээнүүдээр сүлөөтэ голосованиин эрхэ оронод бүхы граждануудта хангагдаһан байха юм. Һунгашадай спис огууда 7 968 714 граждан нууд оруулагдаһан байна. 1928 о до Маниу гэгшын правительствэдэ һунгаха болохо үедэ һунгагшатай спис огуудтэ оройдоол 2 мянга 810 хүнүүд оруулагдаһан байгаа. Бүхы политическэ партинууд, тэдэнэрэй тоодо оппозиционно партинуудшье һунгалтын пропагандые ябуулха хүсэд эрхэ сүлөөтэ мүнөө абаһан байха юм. Бүхы орон соо нэгэшье политическа сүлөөн хоримжолгогүй. Партинууд ороной бүхы территори дээрэ дүүрэн сүлөөтэ ба амгалан оршон байдал соо өөһэдынгөө кандидатнуудай списогүүдые регистрацида оруулжа байнад. Демократическа партинууд нэгэ блок 59 списогүүдые регистрацида оруулба. Бусад партинууд, та тэнэрэй тоодо Маниу гэгшын национал-царанистскэ ба Братиану гэгшын национал-либеральна партии 382 списогүүдые регистрацида оруулаа. 414 депутатска һууринуудта 20 политическэ организацинуудта хабаадаг 3200 кандидатуудай дэбжүүлэгдэһэн байха юм.

Һунгалтануудай урда тэ оппозициин бүхы кандидатуудые арестовалагдаха юм гэжэ үнэн гү гэжэ Ассошиэйтед пресс агентствын корреспондентын асуухадань Теохари Жоржеску гэгшэ ингэжэ харюусаба: „Ороной хүүлинуудые зарбаа магад ебдэхэшые байгаа һаань, оппозициин кандидатуудые арестовалагдахгүй гэһэн захиралта үгэбэб. Зэбсэгүүлэе хүрһан абаха үедэ арестовалагдаһан оппозициин кандидатууд мүнөө сүлөөлэгдөө Тиигэжэ Маниу гэгшын боломжолгые болоулхаа оролдолго хэбэ".

Һунгалтануудай үедэ элдэб гүрилэй ябадалнуудые оппозиционэрнүүдэй талаһаа гаргахын тулада хэрэглэгдэхэ гэһэн зэбсэгүүдэй складууды полициин элирүүлһэн ушарые баримталжа харуулһан фото документнүүдтэй зузаан альбомые гадаадын журналистнуудта үзүүлбэ.

Румынида һунгалтануудай болохын урда тээ

БУХАРЕСТ, ноябриин 17. (ТАСС). Парламентдэ һунгаха һунгалтануудай дүгнэжэ байһан дээрэһээ, эрэнэй шэнжэ тэмдэгынь Румыниин городууд ба тосхонуудай бүхы ажабайдал ба шэг шарай дээрэнь үзэгдэнэ. Бухарестдэ зэргээгүй һэргэлэн байдалтай болоно, арад зон үйлөөр дүүрэн ябана. Томо томо талмайнууд дээрэ олон мянган хүнэй хабаадалгатай һунгалтын урда тээхи митингнүүд болоно. Бороотой бүрхэг байбашье уйлсэнүүдтэ годхогдоһон микрофонуудай дэргэдэ улад зон сугларна. Гэр байшангуудай хананууд, витринэнүүд болон тротуарнууд лозунгнуудаар болон һунгалтын тэмдэгүүдээр эрэлдээгдэнэ.

Демократическа партинуудай блогой һунгалтын урда тээхи плакадууд болбол өөрынгөө программые бэелүүлхын талаар доктор Петру Грозагай правительствын түдэлһэн вилаэд ехэ ашэ үрэнүүд тухай хэлэгдэнэ. Тарашадта хандаһан плакат соо иигэжэ халагдана: тарияшад, 1 439.284 гектар газаарые богоолһоонь бэ гүйранышлгын анзіһанда хүлээгдэһэн тааварааp помещигүүд хахалуулжа байба. Грозагай правительство энэ газарые помещигүүдһээ буляажа абаад, таанарта үгэһэн байна".

Бусад ондоо гоё һайхан плакадууд соо хэлэгдэхэнь хадаа хуулин засагаа абаһанһаа хойшо жэл хахад болоод бэйхэ да Грозагай правительство 58) ясли, 539 хүүгэдэй байшан, 1507 гимнази, 8655 кооператив бэйгуулба. үнэр бэшэг мэдэхэгүйнүүдэй һургуулинуудта 952.321 хүн һуралсна. 5 мянган һандрагдахсай гэрнүүд һэльбэгдэн бэдхоогдоо, хэдэн арбаад тосхонууд электричествэгэй болоо гэхэ мэтэ.

Ноябриин 19-дэ болохо һунгалтанууд хадаа Румыниин түүхэ домог дотор анха түрүүшынхеэ нэхэөрөө бүгэдэ арадай һунгалтанууд болохо байна, эхэнэрнүүд ба сэрэгшэнүүд голосованида эгэ туулдагынхиеэ хабаадалсахань, һунгуулиин списогүүд соо 8 миллион тухай граждани нууд оронхой, тэрэнь 1928 онда болоһон һунгалтануудта байһанда орходоо 3 дахин шахуу ехэ болоно. Демократическа блогой кандидатуудай списогүүд соо рунынска арад зоной дундаһаа гарашад болон хүдэлмэришэдһөө эхилээд, профессорнүүд, уран зохёолшод, артистнууд хүртэр бултанайнь түлөөлэгшэд оролсобо, тус блогой кандидатуудай дунда 21 эхэнэр бии.

Райоино прим риупуудай дэргэдэ бүхэли үлэртөө угаа олон зон сугларанхай байхань харагдана, тэдэнэр хадаа һунгагшын үнэмлэхэ бэшэг абаха гэжэ ба һунгуулиин список соо ороһоноо шалгаха гэжэ ерэһэн байха юм.

Оппозиционно партинууд хадаа һунгуулиин урда тээхи пропагандада хэхэ дүүрэн сүлөөтэ болоноой. Тэдэ оппозиционернүүд олон зонтой бэрисэлтэй байха ябадлые байсана. Маниу болбол ноябриин 16-да түмэрэмайхидай оло мянган хүнэй хабаадалгатай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэ тухай дурадхаһан арсажа харюусһан байгаа. Тэрэ хадаа гүрэнэй албахаагшадай һунгуулиин урда тээхи митинг дээрэ үгэ хэлэхэеэ мүн лэ арсаһан байха юм.

Усэгэлдэр Бухарестдэ болоһон национал-цаpанистскэнүүдэй һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ 200 студентнүүдһээ дээшэ сугларааг үй.

Оппозиционернүүд болбол һунгуулиин урда тээхи кампанида демократическа ажал-ябуулгашадые доботолхо, элдэбын хардалга гүрдэлгэ хэхэ гэхэ мэтые үргэнөөр хэрэглэнэ.

Мүнөөдэр национал-царанистска клубай оршондо Маниугай талые баригшадай митинг болохо, тэрээн дээрэ нэгэ мянга шахуу хүн сугларраад. тэрэнь мүн лэ провокаци болоһон байгаа. Тэндэ 200—300 хулиганууд болбол демократическа партинуудай блогой центральна комитедэй байшангые һанаргаха һэдэлгэ гаргаба. Тиибэшье полицаар тараагдан намнагдаһан байна.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редакто ра—23. АТС—1-80; зам. редактора — 23. ответ. секретаря—3-23; отделов: пар тийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней ин формации и переводов—4-52 (2 зв.): об'явлений — 2-64 (2 зв.).

Н—00747. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж 10.000